

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

DADING EN GEDINGBESLISSENDE EED

A. Rechtsleer

1. De vraag of de gedingbeslissende eed een dading uitmaakt, gaf aanleiding tot veel discussie.

De Romeinse juristen zagen reeds het eng verband tussen gedingbeslissende eed en dading.

In L.2.D.12.2. zegt Paulus « Jusjurandum speciem transactionis continet » en in L.21.D.4.3. luidt het : « per jusjurandum transactum videri ».

Bij de Romeinen had de eed echter niet steeds een gerechtelijk karakter maar was ook een middel om buiten het gerecht tot de oplossing van een geschil te komen.

Dat ook sinds de Romeinen de gelijkenis tussen dading en gedingbeslissende eed werd opgemerkt is begrijpelijk want door beide wordt de betwisting op onherroepelijke wijze afgedaan.

2. Over het juiste karakter van de beslissende eed en zijn gelijkstelling met de dading wordt in de rechtsleer getwist.

De auteurs zijn het lang niet eens over het juiste karakter van de gedingbeslissende eed.

De reden hiervan ligt in het feit dat volgens tal van auteurs het element van de wederzijdse toegevingen in de gedingbeslissende eed niet is terug te vinden.

Ook wordt de vraag gesteld waar in de beslissende eed het element overeenkomst te vinden is.

3. Het is juist, zoals De Page het formuleert, dat de gedingbeslissende eed geen overeenkomst van gemeen recht is, en wel omdat deze eed kan opgelegd worden.

De partij die de eed opdraagt, verplicht immers de tegenpartij haar te volgen op het terrein van het geweten.

Hij aan wie de eed wordt opgedragen, is verplicht stelling te nemen. Hij kan ofwel de eed afleggen of hem terugwijzen.

Behalve het geval dat hij de voorwaarden van toelaatbaarheid kan betwisten, kan hij geen beroep doen op enig ander rechtsmiddel. ⁽¹⁾

Niettemin moet De Page toegeven dat aan de gedingbeslissende eed elke vorm van overeenkomst niet vreemd is.

Hij verwijst hiervoor naar Pothier volgens wie de overeenkomst steekt in het feit dat partijen akkoord

gaan zich gebonden te achten door datgene wat de partij die de eed aflegt, voordraagt.

Het gaat dus om een overeenkomst die een verbintenis meebrengt.

De verbintenis zich gebonden te achten door datgene wat in de eed is voorgehouden, houdt tevens in dat niet kan gevraagd worden het tegenbewijs hiervan te mogen leveren ⁽²⁾

4. Colin en Capitant merken op dat de wederzijdse toegevingen ontbreken, maar volgens hen berust de doelmatigheid van de gedingbeslissende eed, net als bij de dading, op de wilsmanifestatie van beide partijen.

Hun besluit is : « C'est comme la transaction, un procédé conventionnel de terminaison d'un procès » ⁽³⁾.

5. Volgens Lessona kan er niet gesproken worden van identiteit tussen dading en gedingbeslissende eed.

De eed volgt op een aanbod maar indien het aanbod niet aanvaard wordt, sleept de weigering ongunstige gevolgen mee.

Welnu, er bestaat geen enkel contract, waar de weigering om op een aanbod in te gaan, nadelige gevolgen kan meebrengen.

Wie bovendien de eed opdraagt heeft de bedoeling de totaliteit van zijn rechten te redden maar weet meteen dat hij alles kan verliezen.

Wie een dading sluit, beoogt enkel een gedeelte van zijn rechten te vrijwaren en weet dat hij niet alles kan verliezen. ⁽⁴⁾

6. De omschrijving van veel auteurs komt neer op een variante van de dading.

Aldus dat de opdracht van beslissende eed geen dading is maar een aanbod tot voorwaardelijke verzaking aan de vraag of aan het verweer, ⁽⁵⁾, of nog dat de eedopdracht het begin is van een overeenkomst, van een dading nopens het bewijs, die een einde moet stellen aan het proces met als enige eigenaardigheid dat in deze dading geen wederzijdse opofferingen worden gebracht ⁽⁶⁾.

7. Nauwkeuriger lijkt ons de stelling die in de gedingbeslissende eed een zelfstandig processueel rechtsinstituut ziet dat vreemd is aan het materieel burgerlijk recht en slechts in het procesrecht gelding heeft. ⁽⁷⁾

8. In die zin menen Asser-Anema dat de gedingbeslissende eed niet te beschouwen is als een overeenkomst, meer bepaald een dading, of een bewijsmiddel, maar wel als een scheidsmiddel, maar zij moeten opmerken dat de rechtspraak vrij algemeen aanneemt dat het rechtskarakter van de gedingbeslissende eed moet gezocht worden in de overeenkomst van dading⁽⁸⁾.

9. Niettemin wordt door veel auteurs aanvaard dat de opdracht en het afleggen van de gedingbeslissende eed een dading doet ontstaan⁽⁹⁾.

B. Rechtspraak

10. De rechtspraak heet zich echter niet gestoord aan de meningsverschillen tussen auteurs en neemt vrij unaniem aan dat de gedingbeslissende eed een dading is⁽¹⁰⁾.

11. De partij die de eed opdraagt aanziet het geschil als afgedaan indien de andere partij de eed aflegt.

De gedingbeslissende eed is dus een aanbod tot dading waarbij een van de partijen verzaakt aan haar vordering indien de andere partij de opgedragen eed aflegt.

De aanvaarding van de opgedragen beslissende eed heeft het bindend karakter van een voorwaardelijke dading, tenware zij vernietigbaar was wegens een wilsgebrek.⁽¹¹⁾

Wanneer een partij aan haar tegenpartij de gedingbeslissende eed opdraagt en wanneer deze eed na het vonnis wordt afgelegd, kan de opdragende partij in hoger beroep geen hervorming bekomen noch van het vonnis dat de eedaflegging heeft bevolen noch van het vonnis dat, na de eedaflegging, een veroordeling uitsprak op basis van de afgelegde eed⁽¹²⁾.

12. Algemeen is aanvaard dat de gedingbeslissende eed in ondergeschikte orde kan opgedragen worden.⁽¹³⁾

Wanneer een partij in ondergeschikte orde besluit tot het opdragen van de gedingbeslissende eed en de opdracht door de andere partij wordt aanvaard, ontstaat een voorwaardelijke dading.

De opdracht van de eed blijft inderdaad ondergeschikt aan de besluiten in hoofdorde. Zolang er in verband met de argumentatie in hoofdorde hoger beroep mogelijk blijft, kan er niet van een werkelijk voltrokken dading gesproken worden. De dading blijft dan « hangend » en staat het hoger beroep niet in de weg.⁽¹⁴⁾

Indien echter een partij in ondergeschikte orde de eed opdraagt en, na het vonnis, haar tegenpartij de gedingbeslissende eed laat afleggen, - kan zij geen hoger beroep meer instellen. Zij diende inderdaad hoger beroep in te slaan vóór de eedaflegging. Door de gedingbeslissende eed te laten afleggen, heeft zij berust in het vonnis dat het bewijs door de eed heeft toegelaten. Het vonnis na de eedaflegging moet gezien worden als een bekrachtiging van de dading die tussen partijen werd gesloten en de dading heeft tussen partijen kracht van gewijsde in hoogste aanleg⁽¹⁵⁾.

Anders is het evenwel wanneer het hoger beroep is gegrond op het feit dat de partijen ofwel niet de bekwaamheid ofwel niet de macht hadden om een dading te sluiten, of op het feit dat de betwisting niet het voorwerp van een dading kon uitmaken.

C. Bekwaamheid en macht

13. Het gevolg van het karakter van dading van de

gedingbeslissende eed is dat deze eed enkel kan opgedragen of afgelegd worden door personen die de bekwaamheid hebben om een dading te treffen.

Derhalve moet het onderscheid gemaakt worden tussen de bekwaamheid en de macht.⁽¹⁶⁾

a. Bekwaamheid om de eed op te dragen.

14. De volledig onbekwame kan de beslissende eed niet opdragen omdat hij persoonlijk in rechte niet kan verschijnen en zijn wettelijke vertegenwoordiger voor hem optreedt.

Aldus de niet-ontvoogde minderjarige, de wettelijk geïnterdiceerde, en de wegens onnozelheid, krankzinnigheid en razernij geïnterdiceerde.

De vraag ligt dan ook op het vlak van de macht van deze vertegenwoordiger.

15. Voor de zwakzinnige en de verkwister is de bijstand van hun gerechtelijke raadsman vereist⁽¹⁷⁾.

16. Degenen die een beperkte bekwaamheid hebben kunnen de beslissende eed opdragen in een proces, dat loopt over rechten waarover zij de vrije beschikking hebben.⁽¹⁸⁾

b. Bekwaamheid wanneer de eed opgedragen wordt.

17. De vraag of de eed kan opgedragen worden aan een volledig onbekwame, stelt zich niet.

Het is immers zijn vertegenwoordiger die in het geding optreedt en daar de beslissende eed slechts kan opgedragen worden over een feit dat persoonlijk is, is de opdracht dus uitgesloten.

18. Aan de persoon met beperkte bekwaamheid kan de eed opgedragen worden als hij slaat op rechten waarover hij de beschikking heeft. Wel kan hem de gedingbeslissende eed opgedragen worden over de daden die hij verricht heeft als lasthebber van een minderjarige.

19. Aan de zwakzinnige en de verkwister kan de eed opgedragen worden mits zij bijgestaan zijn door hun gerechtelijk raadsman.

20. Daar de gefailleerde het beheer over zijn goederen verloren heeft gedurende het faillissement, kan een schuldeiser hem de gedingbeslissende eed niet opdragen.⁽¹⁹⁾

c. Macht om de eed op te dragen.

21. De voogd, de vader als wettelijk beheerder van de goederen van zijn minderjarig kind, en de wettelijke vertegenwoordiger (aldus de curator over de niet ontvoogde minderjarige, de curator van de wettelijk geïnterdiceerde), kunnen de eed slechts opdragen na vervulling van de formaliteiten voorzien door artikel 467 B.W.⁽²⁰⁾.

22. De voorlopige bewindvoerder van de opgesloten krankzinnige die geen dading kan sluiten, kan dus de beslissende eed niet opdragen.⁽²¹⁾

23. De curator van het faillissement mag de gedingbeslissende eed opdragen in alle geschillen waarin het faillissement is betrokken.⁽²²⁾

24. De organen van de vennootschap die de macht hebben een dading te treffen kunnen de gedingbeslissende eed opgedragen.

25. Krachtens artikel 181 van de samengeordende

wetten op de vennootschappen kunnen de vereffenaars van de vennootschap de beslissende eed opdragen, aanvaarden en terugwijzen ⁽²³⁾.

26. De conventionele lasthebber kan de beslissende eed slechts opdragen indien hij hiertoe uitdrukkelijk werd gemachtigd door de lastgever ⁽²⁴⁾.

27. Voor de gemeenten en provincies gelden de formaliteiten voorzien door artikelen 76, 1° en 77, 3° van de gemeentewet en artikel 86 van de provinciale wet.

d. Macht wanneer de eed opgedragen wordt.

28. Aan de wettelijke vertegenwoordigers met inbegrip van de curator van het faillissement kan de beslissende eed niet opgedragen worden omdat de eed aan de partijen zelf moet opgedragen worden en daarbij moet slaan op een feit dat haar persoonlijk is.

Gezien de partij niet persoonlijk in het proces optreedt, is de opdracht aan de wettelijke vertegenwoordiger dus uitgesloten.

Wanneer een persoon optreedt in persoonlijke naam en als voogd kan hij de eed aanvaarden en afleggen. ⁽²⁵⁾

Uitzondering hierop vormt de overtuigingseed voorzien door artikel 2275 B.W.

29. De beslissende eed kan dus wel opgedragen worden wanneer de partij persoonlijk in het proces optreedt, hoewel gemachtigd of bijgestaan zoals de verkwister en de zwakzinnige.

30. Aan de conventionele lasthebber kan de eed opgedragen worden indien hij uitdrukkelijk gemachtigd werd om de eed te aanvaarden of terug te wijzen.

31. De beslissende eed kan opgedragen worden aan een zaakvoerder of beheerder van een vennootschap.

Opdat de rechtspersoon zou verbonden zijn, is vereist dat het feit waarop de eed slaat hem persoonlijk is en dat hij de macht heeft om een dading aan te gaan ⁽²⁶⁾.

D. Voorwerp en invloed bij solidariteit

32. Het is duidelijk dat partijen elkaar slechts de eed kunnen opdragen wanneer deze slaat op zaken waarover zij de vrije beschikking hebben. Derhalve kan de eed niet opgedragen worden over zaken waarover geen dading kan gesloten omdat zij de openbare orde raken of krachtens een wettelijk verbod zijn.

Aldus in verband met arbeidsongevallen ⁽²⁷⁾ of wanneer het gaat om de staat van personen.

33. In verband hiermee is betwist of het bewijs van de verzoening tussen echtgenoten mag geleverd worden door de beslissende eed ⁽²⁸⁾.

34. Volgens artikel 1365, alinea 4 B.W. profiteert de eed die aan één van de solidaire medeschuldnaars werd opgedragen aan de andere medeschuldnaars.

Door de eed af te leggen, wordt de schuld uitgedoofd ⁽²⁹⁾.

Indien de eed die aan alle solidaire medeschuldnaars werd opgedragen, slechts door één van hen wordt afgelegd, terwijl de anderen weigeren, dan vervalt de schuld slechts ten overstaan van degene die de eed aflegde ⁽³⁰⁾.

Georges GHEYSEN, advocaat te Kortrijk.

(3) Colin et Capitant, Traité de droit civil, Paris 1959, I, nr. 541.

(4) Lessona, C., Le Serment est-il une transaction? Rev. Trim. Dr. Civ., 1904, blz. 797 tot 803.

(5) Baudry-Lacantinerie, Obligations, IV, nr. 2730.

(6) Planiol et Ripert, Traité pratique de droit civil français, Paris 1931, VII, nr. 1573 en 1581; - Encycl. Dalloz, Droit civil, Paris, 1955, V, Tw. Transaction, nr. 29.

(7) Van Lennep, R., Belgisch burgerlijk procesrecht, II, 490.

(8) Asser-Anema, Handleiding tot beoefening van het Nederlandsch burgerlijk recht, Zwolle, 1940, V., Van Bewijs, blz. 459 en volg.

(9) Laurent, F., Principes de droit civil, XX, nr. 230; - Kluyskens, De Verbintenissen, 1948, nr. 336 en 341; - Beltjens, Encyclopédie du droit civil belge, 1905, art. 1357, nr. 6; - R.P.D.B., Tw. Serment, nr. 51; - P.B., Tw. Serment litidécisoire, nr. 7; - Garsonnet en César Bru, Traité théorique et pratique de procédure civile et commerciale, Sirey, 1912, II, nr. 298; - Demolombe, XXX, nr. 580; - Arntz, Cours de droit civil français, Bruxelles, - Paris, 1879, III, nr. 434.

(10) Cass., 9 juni 1879, Pas., 1879, I, 293; - Cass., 13 maart 1930, Pas., 1930, I, 161; - Luik, 4 januari 1873, Pas., 1873, II, 52; - Luik, 19 mei 1905, P.P., 1905, 1129; - Luik, 15 juli 1908, Jur. Liège, 297; - Brussel, 14 december 1910, Pas., 1911, II, 93; - Luik, 31 mei 1913, Pas., 1914, 2, 175; - Brussel, 27 maart 1952, Pas., 1953, II, I; - Gent, 21 juni 1956, R.W., 1957-58, 1581; - Rb. Antwerpen, 28 juli 1868, P.A., 1868, 295; - Rb. Dendermonde, 22 februari 1883, J.T., 1883, 210; - Rb. Verviers, 23 juli 1884, Cl. et B., XXXIII, 600; - Rb. Antwerpen, 17 februari 1891, P.A., 1893, III; - Rb. Brussel, 4 februari 1892, J.T., 1892, 453; - Rb. Antwerpen, 2 augustus 1892, P.A., 1894, 278; - Rb. Dinant, 6 februari 1893, Pas., 1893, III, 222; - Rb. Brussel, 14 december 1896, Pas., 1897, III, 198; - Hrb. Gent, 21 november 1899, P.P., 1900, 1412; - Rb. Brussel, 5 november 1902, Pas., 1903, III, 216; - Hrb. Brussel, 1 april 1909, P.P., nr. 865; - Hrb. Luik, 20 juli 1911, P.P., 1912, nr. 936; - Corr. Verviers, 7 maart 1925, R.D.P., 1925, 1083; - Rb. Mons, 17 oktober 1931, J.T., 1932, 6, P.P., 1932, nr. 26; - Hrb. Kortrijk, 28 februari 1963, Sandra t/Schoupe, onuitgegeven; - Vred. Ronse, 21 januari 1911, P.P., 1911, nr. 684, Cass. fr., 28 januari 1938, S., 1938, I, 146; - Valence, 10 maart 1942, S., 1942, 2, 22; - anders W.R. Kortrijk, 12 november 1954, R.W., 1954/55, 1568.

(11) Gent, 22 december 1955 en 21 juni 1956, R.W., 1957/58, 1581.

(12) Cass., 13 maart 1930, Pas., 1930, I, 161.

(13) Beltjens, o.c., art. 1360, nrs. 43 en 58.

(14) Luik, 31 mei 1913, Pas., 1914, 2, 175.

(15) Brussel, 1 juli 1925, Pas., 1925, 2, 129; - Brussel, 27 maart 1952, Pas., 1953, 2, 1.

(16) Zie A.P.R., Tw. Dading, nr. 84 en volg. en nr. 103 en volg.

(17) Brussel, 14 december 1910, Pas., 1911, II, 93, Rev. prat. Not., 1911, 446; - Cass. fr., 30 november 1909, Rec. Dall., 1911, I, 33.

(18) De Page, III, nr. 1050; - contra Beltjens, Encyclopédie du droit civil belge, 1905, artikel 1357, nr. 10 met rechtsleer en rechtspraak.

(19) Rb. Antwerpen, 28 juli 1868, P.A., 1868, 295; - Hrb. Gent, 21 november 1899, P.P., 1900, 1412; - Hrb. Gent, 26 juli 1930, Jur. Comm. Fl., 1930, 213.

(20) De Page, II, nr. 204; - Kluyskens, Personen- en familierecht, 1950, nr. 751; - Les Nouvelles, Droit civil, IV, 1957, nr. 2211; - Laurent, F., Principes de droit civil, V, nr. 54 en XX, nr. 237; - Arntz, Cours de droit civil français, I, nr. 749; - Rb. Luik, 30 mei 1911, Pas., 1911, III, 343; - Rb. Mons, 5 mei 1892, Pas., 1892, III, 216; - Rb. Verviers, 15 oktober 1890, Cl. et B., XXXVIII, 1162.

(21) R.P.D.B., Tw. Serment, nr. 110.

(22) Frédéricq, Handboek van Belgisch Handelsrecht, Brussel, 1963, II, nr. 1671; - De Page, II, nr. 1050.

(23) R.P.D.B., Tw. Sociétés anonymes, nr. 2572.

(24) R.P.D.B., Tw. Mandat, nr. 301; - Rb. Antwerpen, 2 augustus 1892, P.A., 1894, 278; - Hrb. Luik, 20 juli 1911, P.P., 1912, 936; - Rb. Charleroi, 29 mei 1905, P.P., 1909, 449; - Vred. Gent, 10 april 1914, T. Vred., 1915, 64.

(25) Laurent, F., Principes de droit civil, XX, nr. 239; - Brussel, 13 juli 1925, R.D.P., 1925, 1061.

(26) Frédéricq, Handboek van Belgisch Handelsrecht, II, nr. 1008; - R.P.D.B., Tw. Sociétés Anonymes, nr. 784 en 785; - Brussel, 8 januari 1954, Pas., 1955, 2, 95; - Gent, 22 december 1955 en 21 juni 1956, R.W., 1957/58, 1581; - Brussel, 23 mei 1960, Rev. prat. Soc., 1961, nr. 4964 met noot Thiébaud en rechtspraak; - Hrb. Brussel, 24 juni 1936, Rev. prat. Soc. 1937, 89; - W.R. Kortrijk, 12 november 1954, R.W., 1954/55, 1568.

(27) Rb. Gent, 18 februari 1931, Bull. Ass., 1931, 312.

(1) De Page, III, nr. 1042.

(2) Pothier, Obligations, nr. 916, door De Page aangehaald in III, nr. 1042, C.

(28) pro: De Page, I, nr. 901; - contra, R.P.D.B., Compl. I, Tw. Divorce et séparation de corps, nrs. 280 en 344; - P.B., Tw. Divorce, nr. 504; Piérard, A., Divorce et séparation de corps, Brussel, 1928, nr. 488; - Rb. Mons, 6 februari 1897, Pas., 1897, III, 166; - zie ook: Vandemeule-

broucke, A., De Verzoening in echtscheiding, R.W., 1964/65, 1400.

(29) De Page, III, nr. 349.

(30) Cass. fr., 28 februari 1938, D.C., 1942, 99 met noot Holleaux, S., 1942, 2, 22.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 14 oktober 1965.

Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: M. Louveaux.

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. Ansiaux en Folly.

1. Minderjarige. — Wordt meerderjarig tijdens geding. — Cassatie-beroep tegen voogd. — Niet ontvankelijk.
2. Ondeelbaarheid. — Ondeelbaar geding en ondeelbare beslissing. — Begrip.
3. Ondeelbaarheid. — Eis tot opheffing van hypothe-caire inschrijving. — Ondeelbaar geding.
4. Voorziening in cassatie. — Bij ondeelbaar geding. — Verplichting alle tegenpartijen in de voorziening te betrekken.

1. Wanneer, in burgerlijke zaken, de verweerder die voor de rechter over de feiten vertegenwoordigd was door zijn voogd meerderjarig is geworden bij het indienen van de voorziening in cassatie, moet deze aan hem worden betekend en niet aan zijn voogd die hem niet meer kan vertegenwoordigen.
2. Als de betwisting aan de rechter de oplossing oplegde van eenzelfde kwestie, die het voorwerp heeft uitgemaakt van een gemeenschappelijk debat en door de beslissing op dezelfde wijze werd opgelost ten aanzien van verscheidene eisers en verscheidene verweerders, zijn het geding en de beslissing ondeelbaar voor alle partijen.
3. Als de eis van eisers ertoe strekte de opheffing te bekomen van een hypothe-caire inschrijving genomen ten voordele van verscheidene verweerders, daar, volgens de eisers, de gewaarborgde schuldvordering door de vijfjarige verjaring teniet was gegaan, zijn het geding en de beslissing daarover ondeelbaar voor alle partijen.
4. Bij ontstentenis van voorziening tegen een der verweerders in een ondeelbaar geding, is de voorziening tegen de andere verweerders niet ontvankelijk.

Brasseur en Lechien t/ De Heuvel en Billen.

Gelet op het bestreden arrest, op 24 december 1963 gewezen door het Hof van beroep te Brussel;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid, door de eerste verweerder tegen de voorziening opgeworpen en hieruit afgeleid dat de voorziening niet gericht is tegen André Thiry, meerderjarig geworden vóór het inleiden van het geding, en dat, vermits het geding ondeelbaar is, de voorziening, die niet ontvankelijk is ten aanzien van tweede verweerder in haar hoedanigheid van voogdes van André Thiry, dit evenmin is ten aanzien van de andere verwerende partijen:

Overwegende, enerzijds, dat uit de bij de voorziening gevoegde stukken van de rechtspleging blijkt dat André Thiry geboren is op 27 juli 1943; dat het verzoekschrift tot cassatie op de griffie van het Hof werd neergelegd op 4 augustus 1964;

Dat hieruit volgt, dat, bij het indienen van de voorziening tweede verweerder zijn meerderjarig geworden zoon André Thiry, niet meer kon vertegenwoordigen;

Dat de voorziening, voor zover zij gericht is tegen tweede verweerder, als wettelijke voogdes, derhalve niet ontvankelijk is;

Overwegende, anderzijds, dat de voorziening niet betekend werd aan genoemde André Thiry en dat volgens het bestreden arrest, de eis van de eiseressen er toe strekte de handlichting te bekomen van een hypothe-caire inschrijving genomen ten voordele van de verweersters en van André Thiry, daar, volgens de aanlegsters, de gewaarborgde schuldvordering door de vijfjarige verjaring teniet was gegaan;

Overwegende dat de betwisting aan de rechter de oplossing oplegde van eenzelfde kwestie, die het voorwerp heeft uitgemaakt van een gemeenschappelijk debat en door het arrest op dezelfde wijze opgelost zowel ten aanzien van André Thiry als van de verweersters en de eiseressen; dat het geding en de beslissing derhalve ondeelbaar zijn voor al de partijen;

Dat, bijgevolg, bij ontstentenis van een voorziening tegen André Thiry, de voorziening, gericht tegen eerste verweerder, tegen tweede verweerder in haar persoonlijke naam en tegen haar echtgenoot eveneens niet ontvankelijk is;

Om die redenen:

Machtigt, voor zoveel als nodig tweede verweerder in rechte te verschijnen;

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt de eiseressen in de kosten.

NOOT: Zie voor het eerste punt Cass. 6 december 1912, Pas. 1913, I, 26, en Cass. 6 juni 1963, Pas. 1963, I, 1059. Vergelijk, wat betreft het vierde punt, Cass. 24 mei 1963, R.W. 1963-64, 619.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 2 mei 1966.

Voorzitter: M. Belpaire.

Raadsheer-verslaggever: M. Louveaux.

Advocaat-generaal: M. Mahaux.

1. Bevoegdheid in strafzaken. — De bevoegdheid van de rechtbank, bij samenloop van misdrijven is niet beperkt tot de feiten, gepleegd in haar rechtsgebied.
2. Douanen en accijzen. —
 - a) Huiszoeking met toestemming van de bewoners.
 - b) Bij gebreke van wettelijke expertise binnen één maand na het afsluiten van het proces-verbaal, kan de door de bekeurders, in gemeen overleg met de ontvanger, vastgestelde waarde van de aangehaalde goederen, niet meer betwist worden.
3. Cassatie-middelen. — Niet-uitspreken van een vervangende gevangenisstraf.

1. Wanneer de rechtbank en daarna het Hof van beroep

bij eenzelfde beslissing over verschillende ten laste gelegde feiten uitspraak doen, hebben zij impliciet aanvaard dat die feiten samenhangend waren.

In dat geval volstaat dat één of meerdere van die feiten tot de bevoegdheid van die rechtbank of dat Hof behoren, opdat zij krachtens artikel 226 van het Wetboek van strafvordering bevoegd zouden zijn over al de feiten van de dagvaarding uitspraak te doen, ook over deze die niet in het rechtsgebied van die rechtbank werden gepleegd.

2. Wanneer een huiszoeking plaats heeft met toestemming van de bewoners, is artikel 76 van de Grondwet van 22 frimaire, jaar VIII, evenals artikel 200 van de algemene wet van 26 augustus 1822 niet van toepassing. In dat geval mag de huiszoeking plaats vinden op het 21e uur van de dag.

Artikel 24 van de wet van 6 april 1843 bepaalt dat de waarde van de aangehaalde verboden goederen wordt vastgelegd in gemeen overleg met de ontvanger van het dichtst bijgelegen kantoor en dat bij betwisting vanwege de overtreder, die waarde bepaald wordt door een wettelijke expertise die belanghebbende binnen één maand na het afsluiten van het proces-verbaal moet uitlokken.

Wanneer eiser de aldus bepaalde procedure niet naleeft kan hij de voorgestelde waarde nadien niet meer betwisten.

3. Is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, het middel ingeroepen door de beklagde, dat steunt op het feit dat geen vervangende gevangenisstraf werd uitgesproken, zodat het arrest niet uitvoerbaar zou zijn.

De Vos t/ Belgische Staat (Ministerie van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, op 11 september 1965 door het Hof van Beroep te Gent gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van artikel 139 van het Wetboek van Strafvordering, doordat het bestreden arrest, bij bevestiging van het door de Correctionele Rechtbank te Dendermonde gewezen vonnis, uitspraak heeft gedaan over de in de dagvaarding bedoelde feiten A en B, terwijl die feiten, volgens de dagvaarding, langs de noordergrens van het Rijk werden gepleegd, zodat voormelde rechtbank ratione loci onbevoegd was;

Overwegende dat eiser, samen met drie andere verdachten, voor de Correctionele Rechtbank te Dendermonde gedagvaard werd niet alleen wegens het even vermeld feit B maar tevens om, als dader of enigszins belanghebbende, te Vrasene of elders langs de noordergrens, gepoogd te hebben boter in te voeren zonder de vereiste aangifte in te dienen (feit C) en om te Vrasene, in de tolmotrek, een auto te hebben vervoerd zonder geldige douanebescheiden (feit D);

Overwegende dat de rechtbank en daarna het Hof van Beroep door bij eenzelfde beslissing over de ten laste gelegde feiten uitspraak te doen, impliciet aanvaard hebben dat die feiten samenhangend waren zoals dit uit de dagvaarding bleek;

Dat zij derhalve, krachtens artikel 226 van het Wetboek van Strafvordering, bevoegd waren om over de feiten van de dagvaarding, en meer bepaald over het feit B, te oordelen;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het derde middel, afgeleid uit de schending van artikel 20 van de algemene wet van 26 augustus 1822, doordat het bestreden arrest steunt op een proces-verbaal opgemaakt op 7 december 1961 te 21 uur, in de woning van de echtgenoten Langbeen, alwaar de

opstellers, met de toelating van de bewoners, waren binnengedrongen, terwijl zulks om dit uur door de wet verboden is;

Overwegende dat voornoemd artikel, evenmin als artikel 76 van de Grondwet van 22 frimaire, jaar VIII, van toepassing is wanneer, zoals ten deze de huiszoeking met de toestemming van de bewoner plaats vindt;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 22, lid 2, van de wet van 6 april 1843 op de beteugeling van de sluikhandel inzake douane, doordat het bestreden arrest de waarde van de gesmokkelde boter op 55 frank per kilo schat, terwijl niets toelaat na te gaan op welke gronden die schatting werd gedaan, derwijze dat het Hof zijn controle niet kan uitoefenen;

Overwegende dat, naar luid van artikel 24 van evenvermelde wet, de waarde van de aangehaalde verboden goederen door de bekeurders wordt vastgesteld in gemeen overleg met de ontvanger van het dichtstbijgelegen kantoor;

Dat bij betwisting vanwege de overtreder, die waarde bepaald wordt door een wettelijke expertise die belanghebbende binnen een maand na het afsluiten van het proces-verbaal moet uitlokken;

Dat, bij gebreke de aldus bepaalde procedure na te leven, eiser de voorgestelde waarde niet meer kan betwisten;

Dat het middel niet ontvankelijk is;

Over het vierde middel, afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest eiser niet veroordeelt tot een vervangende gevangenisstraf in geval van niet betaling van de toegestelde geldboeten, zodat het arrest niet uitvoerbaar is;

Overwegende dat het middel, bij gebrek aan belang, niet ontvankelijk is;

En overwegende dat de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiser in de kosten.

De bedoelde kosten begroot op de som van 1.102 fr. verschuldigd.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 14 januari 1965.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-verslaggever : Baron Richard.

Prokureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs. Bayart en Van Rijn.

Vermoedens. — Door een partij aangevoerd. — Vermoedens die de rechter daartegenover plaatst. — Beslissing over de bewijskracht.

De rechter die tegenover de door een partij aangevoerde vermoedens andere vermoedens plaatst en vaststelt dat deze laatste wel bepaald zijn en met elkaar overeenstemmen, beslist impliciet maar noodzakelijk dat de eerstbedoelde vermoedens bewijskracht missen.

Patroonkas voor Handel en Nijverheid t./ Dorval.

Gelet op het bestreden vonnis, op 17 december 1963 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Namen;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, en, voor zoveel als nodig, 1 van de wetten op de vergoeding van de schade voortvloeiende uit arbeidsongevallen, gecoördineerd bij koninklijk besluit van 28 september 1931,

doordat de rechtbank eiseres veroordeelt om aan verweerster een op 17 oktober 1961 ingaande lijfrente van 34.732 frank en een bedrag van 9.150 frank wegens begrafenis kosten te betalen, op grond dat uit de schouwing van het lijk van de man van verweerster is gebleken dat hij gestorven is door verdrinking; dat eiseres in hoger beroep, thans verweerster, beweert dat deze val en het daaruit volgende letsel juist het ongeval is in de wettelijke zin...; dat alle gegevens van het dossier, onderzoeken, getuigenissen en deskundig onderzoek overeenstemmen om zelfmoord en kwaadwilligheid als oorzaken van het overlijden uit te sluiten; dat deze gegevens tegelijkertijd bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens opleveren, aan de hand waarvan men mag besluiten tot een ongeval dat tijdens en door het werk is gebeurd, zelfs al heeft de getroffene een onvoorziën initiatief genomen of een onbehendigheid begaan die het ongeval heeft meegebracht ».

terwijl het bestreden vonnis, als het niet nader bepaalt waardoor op grond van alle gegevens van het dossier zelfmoord of kwaadwilligheid als oorzaak van het overlijden mag worden geweerd en tot een arbeidsongeval mag worden besloten, niet passend antwoordt op de conclusie in hoger beroep van de eiseres waarbij zij deed gelden « dat het bewijs van het onbeidsongeval op de getroffene rust; dat een (arbeids)ongeval bepaaldelijk het bewijs in zich sluit dat het ongeval het gevolg van een uitwendige oorzaak is; ... dat de enkele omstandigheid dat de getroffene verdrongen gevonden is in een waterput uit zichzelf het bewijs kan opleveren dat er een accidentele val is geweest; dat deze immers zou kunnen worden toegeschreven hetzij aan de wil van de overledene, hetzij aan de daad van een derde; ... dat er volgens de gegevens van een omvangrijk strafonderzoek... geen sprake kan zijn van een ongeval; dat de bedoelde waterput zich bevindt in een kelder onder de fabriek, namelijk in een lokaal dat diende als opslagplaats voor de van de verwerking voortkomende papierafval; dat de opening van de put beschermd was door een langwerpige houten deksel van 1 m. 60 bij 1 m. 20, terwijl de opening zelf 60 cm. breed en 85 cm. lang was en het deksel 35 cm. dik was en 40 kg. zwaar; dat dit deksel nieuw was, in alle opzichten veilig en dat men het geplaatst heeft gezien op de regelmatig afgesloten put; dat dienen-gevolge die put alleen door een opzettelijke daad van de getroffene of van een derde is kunnen geopend worden, dat alles de mogelijkheid uitsluit dat de getroffene door een ongeval in die put is terecht gekomen »; dat het bestreden vonnis in elk geval in het onzekere laat of de rechtbank heeft overwogen dat de materiële omstandigheden en de getuigenissen, door eiseres ingeroepen « volgens de gegevens van een omvangrijk strafonderzoek », tegengesproken werden door « alle gegevens van het dossier », dan wel integendeel van oordeel was dat die vaststellingen deel uitmaakten van « alle gegevens van het dossier » waarin zij « bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens » heeft gezien aan de hand waarvan tot een arbeidsongeval mocht worden besloten; dat deze onduidelijkheid of dubbelzinnigheid in de motivering gelijkstaat met niet-motivering (schending van artikel 97 van de Grondwet), zodat het Hof niet kan nagaan of het over-

lijden van de man van verweerster wettelijk aan een arbeidsongeval kan worden toegeschreven (schending van artikel 1 van de bij koninklijk besluit van 28 september 1931 gecoördineerde wetten op de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen) :

Overwegende dat, op grond van de gegevens van een strafonderzoek en inzonderheid van de kenmerken van het deksel van de put waarin de getroffene verdrongen gevonden was in de kelder van de fabriek in de dienst waarvan hij als arbeider was te werk gesteld, eiseres bij conclusie deed gelden dat de enkele omstandigheid dat de getroffene in een put verdrongen is gevonden niet uit zich zelf het bewijs van een accidentele val kan opleveren en dat alles de mogelijkheid uitsluit dat de getroffene door een ongeval in die put is terecht gekomen, zodat verweerster, op wie dit bewijs rustte, niet de werkelijkheid van een accidentele val aantoonde, daar deze val kan worden toegeschreven hetzij aan de wil van de overledene, hetzij aan de daad van een derde;

Overwegende dat het bestreden vonnis aanneemt dat verweerster moet bewijzen dat de dood van de getroffene aan een ongeval te wijten is en beslist dat dit bewijs geleverd is; dat het dit bewijs niet afleidt uit de enkele omstandigheid dat de getroffene verdrongen is gevonden in een benzinekelder;

Dat immers te dien aanzien het vonnis wijst op de overeenstemming van alle gegevens van het dossier, onderzoeken, getuigenissen en deskundig onderzoek, wat op ondubbelzinnige wijze insluit de gegevens van het door eiseres bedoelde strafonderzoek, en dat het vaststelt dat zelfmoord en kwaadwilligheid als oorzaken van het overlijden uitgesloten zijn, dat het, aldus redenerende door eliminatie van de mogelijke oorzaken van de val, beslist dat het bestaan van een arbeidsongeval blijkt uit een geheel van bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens;

Overwegende dat de rechter die derwijze tegenover de door eiseres aangevoerde vermoedens andere vermoedens plaatst en vaststelt dat deze laatste wel bepaald zijn en met elkaar overeenstemmen, impliciet maar noodzakelijk heeft beslist dat de eerstbedoelde vermoedens bewijskracht misten;

Overwegende dat het middel feitelijke grondslag mist;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 1 oktober 1964.

Voorzitter-verslaggever : M. Louveaux.

Advocaat-generaal : M. Delpelchin.

Advocaat : Mr. Dasselse.

Gewijsde. — **Vonnis van echtscheiding dat de beslissing over de uitkering tot levensonderhoud voor het kind aanhoudt. — Latere vordering voor de vrede-rechter.**

Als de rechtbank, die de echtscheiding heeft uitgesproken, de beslissing over de uitkering tot levensonderhoud die de vader verschuldigd is tot het onderhoud van het kind aanhoudt, doch noch uit redenen van het vonnis, noch uit de conclusies die bij de rechtbank waren ingediend, blijkt dat een eis tot uitkering van levensonderhoud bij die rechtbank was ingesteld, kon

de rechter in hoger beroep van het vonnis van de vrederechter, bij wie een eis tot betaling van onderhoudsgeld voor het kind later werd ingesteld, niet zonder het gezag te miskennen van de zaak die gewezen was door het vonnis waarbij de echtscheiding was toegestaan, beslissen dat dit vonnis uitspraak had gedaan in een geschil omtrent een eis tot uitkering tot levensonderhoud van het kind.

L'Hoir t/ Podrecca.

Gelet op het bestreden vonnis, op 28 juni 1963 gewezen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Bergen, rechtdoende in hoger beroep;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1319, 1320, 1322, 1351 van het Burgerlijk Wetboek, 1 en 3, 11°, van de wet op de bevoegdheid (wet van 25 maart 1876 houdende titel I van het voorafgaande boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, welk artikel 3, 11° gewijzigd is bij artikel 2 van de wet van 10 februari 1953) en 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden arrest de vrederechter wegens het onderwerp van het geschil onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de rechtsvordering van de eiseres, strekkende tot betaling door verweerder haar gewezen echtgenoot, van de uitkering tot levensonderhoud als bijdrage tot het onderhoud van het gemeenschappelijk kind dat bij het echtscheidingsvonnis van 14 juni 1962 aan eiseres ter bewaring is toevertrouwd en derhalve het vonnis waarvan beroep van het Vrederecht van het kanton Bergen vernietigd heeft, welk laatstbedoeld vonnis deze rechtsvordering had toegewezen op grond dat het voormelde echtscheidingsvonnis «de beslissing aanhield omtrent de uitkering tot levensonderhoud die de vader verschuldigd was tot onderhoud van het kind» en dat «de rechtbank door zich de beslissing voor te behouden, zoals zij heeft gedaan, het vraagstuk (van de bijdrage der ouders) heeft geregeld»;

eerste onderdeel, terwijl geschillen omtrent uitkeringen tot onderhoud gegrond, zoals in het onderhavig geval op artikel 303 van het Burgerlijk Wetboek, tot de bevoegdheid van de vrederechter behoren, met uitzondering alleen «van de geschillen in verband met een geding tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed»; dat, aangezien de rechter in feitelijke aanleg niet betwistte dat de rechtsvordering van eiseres na de overschrijving van het echtscheidingsvonnis was ingesteld, hij de rechtsvordering tot uitkering van levensonderhoud als vreemd aan het echtscheidingsgeding moest beschouwen en derhalve het door verweerder voorgedragen middel betreffende de onbevoegdheid van de eerste rechter als ongegrond moest verwerpen (schending van de artikelen 1 en 3, 11°, van de wet op de bevoegdheid);

tweede onderdeel, terwijl, zoals eiseres bij conclusie eraan herinnerde onder verwijzing naar verscheidene stukken van het echtscheidingsgeding, bij de rechtbank tot welker kennisgeving de echtscheidingsvordering behoorde, geen enkele eis tot uitkering van levensonderhoud aanhangig was en er derhalve het aanhouden van de beslissing omtrent de uitkering tot levensonderhoud door de vader verschuldigd was tot onderhoud van het kind» dienvolgens zonder voorwerp was en slechts een materiële vergissing; dat het bestreden vonnis dienaangaande generlei verificatie doet (schending van artikel 97 van de Grondwet); dat het bestreden vonnis als het dit «voorbehoud» als «een regeling van het vraagstuk beschouwt, de bewijskracht heeft miskend van het echtscheidingsvonnis van 14 juni 1962

en van de in de conclusie van eiseres vermelde stukken van het echtscheidingsgeding (schending van de artikelen 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek), alsmede het beginsel van het rechterlijk gewijsde heeft geschonden (schending van artikel 1351 van het Burgerlijk Wetboek); dat het bestreden vonnis, door uit dit «voorbehoud» de onbevoegdheid van de vrederechter af te leiden, bovendien de artikelen 1 en 3, 11° van de wet op de bevoegdheid heeft geschonden;

derde onderdeel, terwijl het tegenstrijdig is te stellen dat de rechter die zich het recht voorbehoudt om te beslissen over de door de vader verschuldigde uitkering tot onderhoud van het kind, aldus het vraagstuk van de bijdrage der ouders in dit onderhoud zou hebben geregeld (schending van artikel 97 van de Grondwet):

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat uit de processtukken die aan het Hof regelmatig zijn voorgelegd, blijkt dat de verweerder de exceptie van aanhangig geding voor de eerste maal in hoger beroep heeft opgeworpen tegen de eis tot uitkering tot levensonderhoud, die eiseres tot onderhoud van hun kind voor de vrederechter had ingesteld;

Overwegende dat de rechter in hoger beroep, zonder deze exceptie aan te nemen, beslist dat de vrederechter onbevoegd was, op grond dat de rechtbank die op de echtscheidingseis uitspraak heeft gedaan, «zich het recht van te beslissen heeft voorbehouden» en «aldus het vraagstuk heeft geregeld»;

Overwegende dat de rechter in hoger beroep hiermee bedoelt dat de rechtbank van eerste aanleg zich «het recht om te beslissen» heeft voorbehouden inzake de uitkering tot onderhoud en derhalve te dien aanzien gewijsde bestaat tussen de betrokken partijen;

Overwegende echter dat noch uit de redenen van het vonnis waarbij de echtscheiding wordt toegestaan, noch uit de conclusies in deze zaak ingediend bij de rechtbank, blijkt dat een eis tot uitkering van levensonderhoud bij die rechtbank is ingesteld;

Overwegende dat het bestreden vonnis derhalve, zonder het gezag te miskennen van de zaak die gewezen is door het vonnis waarbij de echtscheiding is toegestaan, niet kon beslissen dat dit vonnis uitspraak gedaan had in een geschil omtrent een eis tot uitkering tot levensonderhoud van het kind;

Dat het middel te dien aanzien gegrond is;

Om die redenen,

Vernietigt het bestreden vonnis;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder in de kosten;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van Eerste Aanleg te Charleroi, rechtdoende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

Eerste Kamer. — 25 maart 1966.

Voorzitter-verslaggever: M. Rutsaert.

Advocaat-generaal: M. Charles.

Advocaat: Mr. Van Ryn.

Bezit. — Doorgang. — Elementen.

Als een waterafvoerbuiss bevestigd is op de buitenmuur van een gebouw en aldus over een naast die muur liggende betwiste doorgang loopt en ook de dakgoot over die doorgang loopt, kunnen beide omstandigheden wel het materieel element uitmaken van het bezit van de muur waarop dakgoot en waterafvoer-

buis bevestigd zijn, maar de rechter kan er niet het materieel houden of genieten van de doorgang zelf uit afleiden.

Meyer t./ Ryckaert.

Gelet op het bestreden vonnis op 29 juni 1964 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 544, 1319, 1322, 2219, 2228 en 2232 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis de vordering van de eiser strekkende tot gemeenmaking van de scheidsmuur afwijst om de reden dat verweerder « deze eis betwist en in dit verband voorhield en nog voorhoudt dat het eigendom van de geïntimeerde (thans eiser), zijnde de herberg « De Vlinder », niet paalt aan zijn bebouwde eigendom waarvan de gemeenheid van de buitenmuur wordt gevraagd, maar ervan gescheiden is door een doorgang waarvan de geïntimeerden geen eigenaar zijn; dat, wanneer twee partijen twisten over het eigendomsrecht van een onroerende goed en beide partijen een akte van verkrijging overleggen die met betrekking tot dit eigendomsrecht, tegenstrijdig zijn, de voorkeur moet gegeven worden aan degene wiens titel door een ongestoord bezit bevestigd wordt; dat appellant (thans verweerder) dit bezit aantoonde door een waterafvoerbuis die bevestigd is op de buitenmuur van zijn gebouw en aldus over de betwiste doorgang loopt; dat ook de dakgoot over de doorgang is gebouwd; dat het door niets bewezen is dat de geïntimeerden dit bezit in hoofde van appellant hebben betwist en evenmin dat de rechtsvoorganger van de geïntimeerden aanspraak heeft gemaakt op het bezit van de doorgang of dit bezit heeft uitgeoefend, zodat moet worden aangenomen dat appellant wel degelijk eigenaar is van de betwiste doorgang en het dienvolgens vaststaat dat het erf van de geïntimeerden, oorspronkelijke eisers, niet paalt aan de muur waarvan zij de gemeenheid wensen over te nemen en het beroep derhalve gegrond is »;

terwijl, 1) de omstandigheid dat een waterafvoerbuis bevestigd is op de buitenmuur van het gebouw van verweerder en aldus over de betwiste doorgang loopt en de omstandigheid dat de dakgoot over de doorgang is gebouwd, hoegenaamd niet inhouden dat verweerder het bezit heeft gehad of heeft van de kwestieuze doorgang die tussen beide gebouwen ligt en het bestreden vonnis ten onrechte daaruit het eigendomsrecht van verweerder over de doorgang afleidt, terwijl deze feiten wijzen op het privative karakter van de muur, hetgeen door de eisers trouwens niet betwist werd, maar hoegenaamd niet op het bezit door verweerder van de doorgang, zoals door de eisers in hun conclusie uitdrukkelijk staande werd gehouden, zonder dat het bestreden vonnis dienaangaande enig motief opgeeft (schending van de artikelen 544, 2219, 2228, 2232 van het Burgerlijk Wetboek, en 97 van de Grondwet),

2) het bestreden vonnis ten onrechte beweert dat de eisers het bezit van verweerder betreffende de doorgang niet zouden betwist hebben, vermits reeds uit het gedinginleidend exploit van 7 juni 1962 blijkt dat de eisers voorhielden eigenaars te zijn van de kwestieuze doorgang of minstens dat deze gemeen was aan de partijen, zodat het bezit van verweerder wel betwist was (schending van de artikelen 1319, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, en 97 van de Grondwet);

Overwegende dat het bestreden vonnis de vordering ongegrond verklaart, welke door eiser op grond van artikel 661 van het Burgerlijk Wetboek werd ingesteld,

tot gemeenmaking van de aan verweerder toebehorende muur;

Dat het vonnis op de redenen steunt dat, wanneer twee partijen, bij een betwisting over het eigendomsrecht van een onroerende goed, tegenstrijdige akten van verkrijging overleggen met betrekking tot dit eigendomsrecht, de voorkeur moet gegeven worden aan degene wiens titel door een ongestoord bezit bevestigd wordt, en dat verweerder dergelijk bezit bewijst door de waterafvoerbuis, die op de buitenmuur van zijn gebouw bevestigd is en over de betwiste doorgang loopt, en door de dakgoot die over de doorgang is aangebracht;

Overwegende dat zo beide omstandigheden het materieel element kunnen uitmaken van het bezit van de muur waarop dakgoot en waterafvoerbuis bevestigd zijn, de rechter er nochtans niet het materieel houden of genieten van de doorgang zelf kon uit afleiden;

Overwegende dat de beslissing ten onrechte verklaart dat eiser het bezit door verweerder van de doorgang niet betwist; dat in zijn inleidende dagvaarding en in zijn conclusie in hoger beroep eiser beweerde eigenaar te zijn van de doorgang met gang... dat het bestaan op die gang van een recht van doorgang ten bate van andere erven het eigendomsrecht niet wegneemt van de eigenaar van het erf waarop de doorgang mag uitgeoefend worden... en dat het bestaan van dakgoot en waterafvoerbuis op de eigendom wijzen niet van de gang, doch alleen van de muur waarop zij bevestigd zijn;

Om die redenen :

Dat het middel dienvolgens gegrond is;

Vernietigt het bestreden vonnis behalve in zover het hoger beroep ontvankelijk wordt verklaard;

Beveelt dat melding van dit arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, zetelende in hoger beroep.

HOF VAN CASSATIE

2de Kamer. — 13 september 1965.

Raadsheer-verslaggever : M. Hallemans.

Advocaat-generaal : M. Krings.

1. Ongeoorloofd vervoer van personen. — Misdrijf. — B.W. van 30-12-1946. — Art. 1. — Draagwijdte.
2. Art. 2. — Draagwijdte.
3. Art. 11. — Biezonere autobusdienst. — Aangehaalde voorbeelden. — Niet beperkend.
4. Art. 2 en 11. — Biezonere autobusdienst. — Niet-betalende werknemers. — Toepassing.

1. Het art. 1 van de B.W. van 30-12-1946 omvat het algemeen verbod bezoldigd vervoer van personen te verrichten zonder toelating. Welnu, uit het verslag aan de Regent blijkt de bedoeling van de wetgever aldus elk bezoldigd vervoer van personen aan de reglementering van die B.W. te onderwerpen.
2. Het art. 2 van de B.W. van 30-12-1946 omvat, naast de indeling van het bezoldigd vervoer van personen in vier categorieën, een reeks uitzonderingen die op die vier categorieën betrekking hebben.
3. Het art. 11 van de B.W. van 30-12-1946 omvat de

bepaling van de bijzondere autobusdiensten. De daarin voorkomende lijst van mogelijke diensten van die aard betreft slechts een reeks voorbeelden die als niet-beperkend dienen aangezien en moeten worden uitgelegd aan de hand van de eindbepaling van dit artikel die de besluitwet toepasselijk maakt op «al de rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigde diensten van dezelfde aard...».

4. Het in art. 11 van de B.W. van 30-12-1946 aangehaalde voorbeeld van bijzondere autobusdienst voor werknemers («de werklieden, beampten, enz. . . wanneer zij de vervoerkosten geheel of gedeeltelijk dragen») mag niet worden aangezien als de enige tegenstelling van de eerste uitzondering van art. 2, en waarbij buiten de toepassing van de besluitwet vallen «de vervoerdiensten, door de werkgever... uitsluitend ten behoeve van zijn personeel ingericht en geëxploiteerd, voor zover daar voor dit laatste geen geldelijke of bezwarende last uit voortvloeit.

Er kan inderdaad ook vervoer van werknemers geschieden, dat niet door hun werkgever maar wel door derden ingericht en geëxploiteerd wordt en toch door de werkgever volledig wordt bekostigd. Dit laatste vervoer valt derhalve onder de bepaling van de bijzondere autobusdiensten, gezien de eindbepaling van art. 11.

N.M.B.S., burgerlijke partij t. Jonckers.

Gelet op het bestreden vonnis, op 2 mei 1964 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Brussel;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1, 2, 3, 11 van de besluitwet van 30 december 1946 houdende herziening en coördinatie van de wetgeving betreffende het bezoldigd vervoer van personen door middel van automobielen en 50 van het besluit van de Regent van 20 september 1947 houdende algemene voorwaarden betreffende de openbare autobusdiensten, de tijdelijke autobusdiensten, de bijzondere autobusdiensten en de autocardiensten,

doordat het bestreden vonnis, hetwelk vaststelt dat verweerder «bij middel van een autovoertuig... dagelijks de werklieden van de maatschappij «Interbrabant» vervoerde van het spoorwegstation van Vilvoorde naar de exploitatiezetel van voornoemde vennootschap, gelegen Willemstraat te Vilvoorde, en dit krachtens een overeenkomst aangegaan met laatstgenoemde, tegen de prijs van 35 frank per rit en per voertuig, dat de vervoerprijs uitsluitend door de maatschappij «Interbrabant» werd betaald, zonder enige tussenkomst vanwege het vervoerd personeel», niettemin verweerder vrijspreekt van het hem ten laste gelegd ongeoorloofd vervoer om reden dat dit vervoer, hetwelk weliswaar de algemene kenmerken van een openbare autobusdienst vertoont, wat aangaat de reiswijze en periodiciteit, nochtans voorbehouden is aan wel bepaalde categorie van reizigers en deze de verplichting wordt opgelegd geheel of gedeeltelijk hun vervoerkosten te betalen vermits het onloochenbaar is dat de werkgever deze betaalt, zodat het kwestieuze vervoer niet valt onder een van de vier categorieën bepaald bij artikel 2 van voormelde besluitwet en derhalve de betichting niet kan aangenomen worden,

terwijl, eerste onderdeel, als bijzondere autobusdiensten beschouwd worden, de diensten tot gemeenschappelijk vervoer van personen welke, hoewel zij de algemene kenmerken van openbare autobusdiensten vertonen, uitsluitend voor bepaalde categorieën van reizigers bestemd zijn, en dat daarbij worden ingedeeld, in het algemeen, al de rechtstreeks of onrechtstreeks

bezoldigde diensten van dezelfde aard, onverschillig op welke wijze de reizigers betalen of gegroepeerd worden, die noch in de categorie der openbare autobusdiensten noch in die der autocardiensten te rangschikken zijn,

terwijl onderhavige vervoerdiensten van dezelfde aard zijn als deze bedoeld door artikel 11, lid 2, en ze rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd worden, namelijk door de werkgever van de vervoerde arbeiders, zodat zij onder de toepassing van gemelde wetsbepaling vallen (schending van de artikelen 11 van de besluitwet van 30 december 1946 en 50 van het besluit van de Regent van 20 september 1947),

tweede onderdeel, dergelijke vervoerdiensten slechts buiten de toepassing van de wet vallen voor zover ze door de werkgever zelf met zijn eigen materiaal en op eigen verantwoordelijkheid uitsluitend ten behoeve van zijn personeel ingericht en geëxploiteerd worden, voor zover er voor dit personeel geen geldelijke of bezwarende last uit voortvloeit, terwijl in onderhavig geval ze ingericht worden door een professionele vervoerder tegen betaling door de werkgever (schending van de artikelen 1 en 2 van de besluitwet van 30 december 1946):

Over beide onderdelen samen:

Overwegende dat het vonnis verweerder vrijspreekt van de telastlegging van inbreuk op de besluitwet van 30 december 1946, om een bezoldigd vervoer van personen te hebben verricht bij middel van een autovoertuig zonder een machtiging voor bijzondere autobusdienst te hebben verkregen, om reden dat het vaststaat dat uitsluitend vervoerd werden de werklieden van een zelfde onderneming die volledig dit vervoer betaalde, zodat de reizigers noch geheel noch gedeeltelijk hun vervoerkosten betaalden; dat de rechter de beslissing hierop steunt dat in de begrippen «openbare autobusdiensten» en «bijzondere autobusdiensten», zoals deze vastgelegd zijn in de besluitwet van 30 december 1946 besloten ligt dat de reizigers de prijs van hun vervoer betalen, wat nog, volgens de rechter, meer zou blijken uit de bepaling van artikel 11 van die besluitwet, die omschrijft wat door «bijzondere autobusdienst» moet begrepen worden en die daarbij indeelt de diensten ten behoeve van de werklieden, beampten enz., om ze naar de zetel van hun werk of terug naar huis te voeren, wanneer zij de vervoerkosten geheel of gedeeltelijk dragen;

Overwegende dat artikel 1 van de gemelde besluitwet het algemeen verbod oplegt bezoldigd vervoer zonder toelating te verrichten; dat uit het verslag aan de Regent blijkt dat de wetgever de bedoeling had elk bezoldigd vervoer van personen aan de reglementering te onderwerpen; dat nochtans, na de vervoerdiensten in vier categorieën onderverdeeld te hebben, hij in artikel 2 een reeks uitzonderingen bepaalt die buiten het toepassingsveld van de wet vallen, die op de vier gezegde categorieën slaan en waaronder «de vervoerdiensten die door de werkgever zelf, met zijn eigen materiaal en op eigen verantwoordelijkheid uitsluitend ten behoeve van zijn personeel ingericht en geëxploiteerd worden, voor zover daarvoor dit laatste geen geldelijke of bezwarende last uit voortvloeit»;

Overwegende nu dat, wanneer de wetgever in artikel 11 van de besluitwet een bepaling geeft van de bijzondere autobusdiensten, en er een reeks voorbeelden van geeft waaronder de diensten ingericht ten behoeve van de werklieden, beampten enz., om ze naar de zetel van hun werk of terug naar huis te voeren, wanneer ze de vervoerkosten geheel of gedeeltelijk zelf dragen,

daardoor ook zulke diensten bedoeld zijn wanneer ze door de werkgever zelf, met eigen materiaal en op eigen verantwoordelijkheid, uitsluitend ten behoeve van zijn personeel ingericht en geëxploiteerd worden ;

Dat hieruit blijkt dat wanneer de wet bij gemeld voorbeeld de woorden voegt « wanneer zij de vervoerkosten geheel of gedeeltelijk dragen », dit voorbehoud geen nieuwe uitzondering op de door artikel 1 aan de wet onderworpen vervoerdiensten in het leven roept, maar een herinnering is aan de hiervoorvermelde uitzondering van artikel 2 aangaande het vervoer van het personeel door een werkgever met eigen materiaal en onder eigen verantwoordelijkheid, en dit ten einde erop te wijzen dat deze uitzondering verdwijnt wanneer de werklieden, beambten, enz. de vervoerkosten geheel of gedeeltelijk dragen ; dat er niet mag uit afgeleid worden dat, zo deze personen niet tussenkomen in die kosten, de diensten geen bijzondere autobusdiensten kunnen zijn, namelijk wanneer ze niet ingericht worden door de werkgever, in de gemelde voorwaarden, met eigen materiaal en onder eigen verantwoordelijkheid, maar door een derde ;

Overwegende, wel integendeel, dat de vervoerdiensten ingericht ten behoeve van de werklieden, beambten, enz., om ze naar de zetel van hun werk of terug naar huis te voeren, wanneer deze de vervoerkosten noch geheel noch gedeeltelijk dragen, wanneer deze diensten niet door de werkgever zelf en uitsluitend ten behoeve van zijn personeel, met zijn eigen materiaal en op eigen verantwoordelijkheid ingericht en geëxploiteerd worden, en wanneer ze onder geen ander van de door artikel 2 bepaalde uitzonderingen vallen, bijzondere autobusdiensten in de zin van artikel 11 van de besluitwet kunnen zijn, en meer in het bijzonder bij toepassing van de eindbepaling van dit artikel die de besluitwet toepasselijk maakt op « al de rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigde diensten van dezelfde aard, onverschillig op welke wijze de reizigers betalen of gegroepeerd worden, die noch in de categorie der openbare autobusdiensten, noch in die der autocardiens te rangschikken zijn » ;

Dat het vonnis, dat integendeel beslist dat enkel onder de toepassing van de besluitwet vallen deze diensten waarvan de werknemers zelf geheel of gedeeltelijk hun vervoerkosten betalen, de in het middel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden ;

Om die redenen :

Vernietigt het bestreden vonnis in zoverre dit uitspraak doet over de vordering van eiseres en dat het eiseres veroordeelt in de kosten ;

Beveelt dat melding van het heden gewezen arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing ; Veroordeelt verweerder in de kosten ;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Correctionele Rechtbank te Mechelen, zetelende in hoger beroep.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

9 december 1965.

Voorzitter : M. Carsau.

Rechters : M.M. De Buck en Dujardin.

Advocaten : Mrs. Mathijs loco Van Acker en De Grijse.

N.M.B.S. — Personeel. — Reglementen. — Sociale zekerheid. — Terugvordering van uitkeringen wegens gezondheidszorgen en ziektevergoeding. — Werkongeschiktheid te wijten aan het wangedrag van het personeelslid.

Wanneer de N.M.B.S. aan een agent sommen heeft uitgekeerd bij wijze van tussenkomst in gezondheidszorgen en ziektevergoedingen, als gevolg van een ongeval aan deze agent overkomen, dat te wijten is aan zijn wangedrag (in onderhavig geval staat van dronkenschap), dan kan de N.M.B.S. met goed recht deze sommen van hem terugvorderen en met reden de toepassing inroepen van art. 23 van het Algemeen Bevel nr. 14 van 1 mei 1929 en van art. 28 van het reglement op de sociale zekerheid.

N.M.B.S. t/ Dedeken.

Overwegende dat de hoofdvordering, ingeleid bij geregistreerd exploit van het ambt van gerechtsdeurwaarder E. D'Hulst te Kortrijk in datum van 5 oktober 1964, strekkende tot de veroordeling van verweerder aan eiseres terug te betalen, wegens door haar gedane uitkeringen, de som van 14.475 frank, vermeerderd met de interesten en de kosten ;

Overwegende dat eiseres aan verweerder, toen nog bij haar in dienst als seingever, voornoemd bedrag heeft uitbetaald voor gezondheidszorgen en ziektevergoeding, ingevolge een ongeval met werkonbekwaamheid door verweerder opgelopen op 16 november 1960; dat hij, toen zijn vrouw hem daags voordien verlaten had, laat was thuis gekomen, zijn huissleutel vergeten had en met de blote hand een venster had ingeslagen; dat hij zich aldus gekwetst had ;

Overwegende dat eiseres voorhoudt dat de kwetsuren te wijten zijn aan het wangedrag en de zware fout van verweerder; dat deze trouwens, zoals blijkt uit een overgelegde verklaring van 20 januari 1961, bekend heeft zich op kwestieuze avond onder invloed van de drank te hebben bevonden ; dat hij voorzichtiger zou gehandeld hebben indien hij in nuchtere toestand was geweest, en het ongeval dan waarschijnlijk niet zou gebeurd zijn.

Overwegende dat eiseres terecht de uitgekeerde prestaties terugvordert, en zich met reden beroept op de toepassing van art. 23 van het Alg. Bevel n° 14 van 1 mei 1929, en van art. 28 van het reglement in zake sociale zekerheid, waarin o.m. bepaald wordt dat, indien de onbekwaamheid tot werken te wijten is aan het wangedrag van de betrokken bediende, de vergoeding voor ziekte of verwonding verminderd of ingetrokken wordt ; dat voornoemde bepalingen ook toelaten in geval van reeds gedane betalingen voor vergoedingen van ziekte of invaliditeit, deze terug te eisen ;

Overwegende dat verweerder thans zijn « wangedrag » en zijn « zware fout » betwist, beweerend dat hij in de gegeven omstandigheden wel verplicht was het venster van de deur met de vuist stuk te slaan om zich toegang tot het huis te verlenen ; dat hij bij besluiten van 3 maart 1965, tevens een tegenvordering instelt, strekkende tot veroordeling van eiseres aan hem te betalen een som van 2898 frank, het door eiseres achtergehou-

den vakantiegeld, als afkorting op de som van 14.745 frank;

Overwegende dat verweerder een zware fout beging door met de blote hand een venster stuk te slaan; dat hij aldus vrijwillig een handeling stelde, waarvan hij moest voorzien dat deze kwetsuren kon veroorzaken; dat zijn beïnvloeding door de drank deze fout verklaart, maar ze allerm minst rechtvaardigt;

Overwegende dat eiseres nochtans niet gerechtigd was het bedrag van 2898 frank in te houden en te gebruiken als afkorting op de terug te betalen som van 14.745 frank; dat dit niet voorzien is in de wettelijke bepalingen ter zake;

Overwegende dat derhalve, zowel de hoofdvordering, als de tegenvordering gegrond is;

Om deze redenen:

De rechtbank,

Beslissende op tegenspraak:

Verklaart de hoofdvordering en de tegenvordering ontvankelijk en gegrond;

Veroordeelt derhalve verweerder, na compensatie, aan eiseres te betalen de som van (14.745 — 2.898 fr =) 11.847 frank, vermeerderd met de compensatoire intresten vanaf 16 november 1960, en de gerechtelijke rente;

Veroordeelt verweerder tot drie vierden van de kosten; laat de overige ten laste van eiseres.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE DENDERMONDE (zetelend in zaken van koophandel)

1e Kamer. — 12 maart 1966.

Voorzitter: M. Rollier.

Rechters: M.M. Zenner en Broeckx.

Advocaten: Mrs. Duchene en Joos.

1. Toetredingsovereenkomst. — Vervoer per spoor. — Geadresseerde. — Aanvaarding van de reglementen.
2. Vervoerovereenkomst. — N.M.B.S. — Algemeen reglement voor het goederenvervoer. — Art. 32, par. 12, lid 3. — Overschrijding van lostermijn. — Overmacht. — Risico voor medecontractant. — Wettige bepaling.
3. Vervoerovereenkomst. — N.M.B.S. — Algemeen reglement voor het goederenvervoer. — Art. 32, par. 1. — Plaats van lossing. — Betekenis.

1. Als de geadresseerde zich tegenover de N.M.B.S. op het vervoercontract beroept, verbindt hij zich door zijn toetreding tot dit contract ook tot alle verplichtingen die uit dit contract voortvloeien; dit houdt in dat hij de reglementen van de N.M.B.S. aanvaardt.
2. Art. 32, par. 12, lid 3 van het algemeen reglement voor het goederenvervoer per spoor, dat alle oorzaken van overschrijding van de lostermijn omvat, aangezien het bepaalt dat «het staangeld wordt geheven om het even welke de oorzaak zij van de overschrijding van de lostermijn en zelfs in geval van overmacht», is een wettige contractuele bepaling.
3. Art. 32, par. 1, van het algemeen reglement voor het goederenvervoer per spoor bepaalt dat de spoorweg tot verplichting heeft de zending ter beschikking van de geadresseerde te stellen «op een plaats» waar kan gelost worden; hierdoor wordt de plaats van lossing en niet de toestand van de te lossen koopwaar bedoeld.

N.M.B.S. t/ P.V.B.A. Charles Joos en Zonen.

Overwegende dat aanlegsters eis, ingeleid bij geboekt exploit van gerechtsdeurwaarder Gerard Lijnen te Dendermonde, dd. 15 juli 1963, ertoe strekt verweerder te horen veroordelen om aan aanlegster te betalen een som van 37.761 fr. wegens staangelden van 9 open spoorwagens beladen met steenslag die ter beschikking van verweerder gesteld werden in het station te Zaventem, op 22 en 27 december 1962;

Overwegende dat verweerder in limine litis opwerpt de exceptio obscuri libelli om reden de inleidende dagvaarding niet voldoende de rechtsgronden en oorzaken der schuld uiteenzet en zij derhalve tot de niet-ontvankelijkheid van de vordering besluit;

Overwegende dat deze exceptie ten onrechte wordt ingeroepen vermits uit de aan de procedure voorafgaande briefwisseling het voor verweerder zeer duidelijk was wat gevorderd werd en op welke gronden deze vordering gesteund was; dat de dagvaarding anderzijds zeer duidelijk is geformuleerd;

Overwegende dat verweerder toegeeft dat de spoorwagens die ter bestemming Zaventem werden gebracht door aanlegster, niet binnen de voorgeschreven termijn werden gelost, maar dat de oorzaak daarvan toe te schrijven is aan overmacht, vermits het plots opkomende vriesweder op 23 december 1962 het economisch leven totaal verlamde en de lading steenslag ingevolge deze vorst vastgevrozen stond op de wagens; dat zij er bovendien op wijst dat ze meerdere pogingen heeft gedaan om de wagens te lossen, waarbij zelfs kostbaar materiaal zwaar werd beschadigd doch het lossen niettemin onmogelijk bleek;

Overwegende dat aanlegster deze vriesperiode, waarvan ten andere door verweerder het bewijs wordt voorgebracht, niet betwist en zelfs de aandacht vestigt dat zij juist om die reden en om haar cliënteel genoegen te doen, haar oorspronkelijke vordering met 50 % heeft verminderd;

Overwegend dat de vordering van eiseres gesteund is op het vervoercontract; dat door het toetreden tot dit contract verweerder zich verbonden heeft tot alle verplichtingen welke uit dit contract voortvloeien;

Overwegende dat een dergelijk toetredingscontract in zich houdt dat verweerder zich verbonden heeft de reglementen te aanvaarden, inbegrepen het betalen van standgelden, niettegenstaande overmacht;

Overwegende dat art. 32, par. 12 al. 3 van het Algemeen Reglement op het Spoorvervoer alle oorzaken van overschrijding van de lostermijnen omvat, vermits daarin bepaald wordt dat «het standgeld wordt geheven om het even welke de oorzaak zij van de overschrijding van de lostermijn en zelfs in geval van overmacht»; dat deze contractuele schikkingen wettig zijn (Cass. 30.5.1895, Pas. 1895, I, 204);

Overwegende dat verweerder ten onrechte opwerpt dat artikel 32 § 1 van hetzelfde reglement bepaalt dat aanlegster tot verplichting heeft de zending ter beschikking te stellen van geadresseerde «op een plaats» waar kan gelost worden; dat immers hierdoor de plaats en niet de toestand van de koopwaar wordt bedoeld;

Overwegende dat het feit dat de koopwaar niet-lossbaar was op het ogenblik dat ze ter bestemming aankwam ter zake slechts toe te schrijven is aan de ingeroepen overmacht, gedekt door het contract, maar dat de plaats zeker geschikt was om de geadresseerde verweerder toe te laten in normale omstandigheden de ladingen te lossen;

Overwegende dat in ondergeschikte orde verweerder het bedrag der vordering betwist maar niet zegt waarop deze betwisting is gesteund; dat thans voor

de eerste maal deze betwisting wordt ingeroepen en niet als ernstig kan beschouwd worden;

Overwegende dat derhalve de vordering van aanlegster gegrond is;

Om deze redenen:

De rechtbank, zetelend in handelszaken, alle verdere en strijdige besluiten als ongegrond van de hand wijzende,

Veroordeelt de verweerster om aan de aanlegster te betalen het gevorderde bedrag van 37.761 fr., te vermeerderen met de gerechtelijke intresten vanaf 15 juli 1963, datum der dagvaarding en de rechtskosten.

NOOT. — Zie Rechtbank van Koophandel te Gent, 10 januari 1963, R.W. 1962-1963, 1409.

KRIJGSRAAD TE VELDE

26 maart 1965.

Burgerlijk lid: R. De Maegd.

Substituut-krijgsauditeur: G. Van Even.

Advocaten: Mrs. E. Mertens en G. Hoegars-Claessens.

Ongeval met militair voertuig. — Gebruiksdiefstal van militair voertuig. — Art. 14 en art. 16 van de wet van 1 juli 1956. — Mededader van de gebruiksdiefstal gekwetst door het ongeval.

Hij, die als mededader van gebruiksdiefstal van een militair voertuig veroordeeld werd, en schade leed ten gevolge van een ongeval tijdens de gebruiksdiefstal overkomen, kan geen vergoeding vorderen, op basis van de art. 14 en art. 16 van de wet van 1 juli 1956, van de Staat. De Staat heeft in dit geval dezelfde verplichting als het waarborgfonds.

Mullenders-Lemmens t./ Belgische Staat (Ministerie van Landsverdediging).

Gehoord ten openbare terechtzitting van 23 maart 1965, de burgerlijke partij bij monde van haar raadsman, haar middelen en mondelinge besluiten;

Gehoorde ter zelfde terechtzitting de heer G. van Even, Substituut-Krijgsauditeur, in de uiteenzetting der zaak en zijn vorderingen;

Gehoord betichten in hun ondervraging en uitleg;

Gehoord Mr. E. Mertens, advocaat van de Balie van Dendermonde, raadsman van beide betichten, in zijn middelen;

I. Over de publieke vordering:

II. Over de burgerlijke vordering:

1. Tegen Mullenders Jean:

Overwegende dat de Belgische Staat akteverlening vordert van zijn voorbehoud de terugbetaling te eisen van de schadevergoeding die hij zou kunnen genoot worden aan Lemmens Willy wegens opgelopen kwetsuren toe te kennen; dat hij de veroordeling vordert tot de betaling van een provisie van één frank met de vergoedende en gerechtelijke intresten en tot de kosten;

Overwegende dat deze eis ontvankelijk is;

Overwegende dat door de beweerde schade als « mogelijk » en de verplichting ze te vergoeden als « gebeurlijk » te bestempelen, de burgerlijke partij zelf haar vordering prima facie als ongegrond doet voorkomen;

Overwegende dat de burgerlijke partij ten onrechte zich, krachtens de Wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorvoertuigen, genoopt acht schadevergoeding te betalen aan Lemmens;

Overwegende inderdaad dat artikelen 14 en 16 van gezegde wet weliswaar de verplichting opleggen aan de Belgische Staat de lichamelijke schade te vergoeden toegebracht aan personen door het gebruik van een rijtuig waarover de bestuurder zich door diefstal de macht heeft verschaft, maar dat het zeker niet de bedoeling kan geweest zijn van de wetgever deze verplichting ook te doen gelden ten gunste van de daders van de diefstal;

Overwegende dat in hoofde van Lemmens bewezen verklaard zijn de feiten van, als mededader, bedrieglijke wegneming voor een kortstondig gebruik van het legervoertuig dat het ongeval en de kwetsuren veroorzaakte; dat sedert de wet van 25 juni 1964 (art. 461 al. 2 S.W.B.) zulk misdrijf als diefstal wordt bestraft; dat de burgerlijke partij blijkbaar geen rekening heeft gehouden met de daaruit voortspruitende mildering van haar verplichting en uit het oog heeft verloren dat, bij de toepassing van artikelen 14 en 16 van de wet van 1 juli 1956, de diefstal van een motorrijtuig niet gelijk mag worden gesteld met de diefstal van benzine;

Overwegende dat bezwaarlijk kan worden aanvaard dat, mocht Lemmens een vordering instellen tegen de Belgische Staat, zijn eis ontvankelijk en gegrond zou worden verklaard; dat inderdaad dan het oorzakelijk verband zou worden vastgesteld tussen de schade door kwetsuren en de diefstal van het voertuig waarmee zij werd toegebracht (in die zin: arrest van 21 maart 1962 - cfr. J. Gilissen: « Chronique annuelle de jurisprudence militaire ») en daardoor meteen zou blijken dat Lemmens' eis krachtens het beginsel dat niemand zijn eigen fout mag inroepen, dient te worden verworpen;

Overwegende dat deze vordering dus niet gegrond is;

2. Tegen Mullenders Jean en Lemmens Willy:

Overwegende dat de Belgische Staat akteverlening vordert van zijn voorbehoud schadevergoeding te eisen wegens de totale vernieling van de jeep « Landrover »; dat hij, in afwachting van de precisering van deze schade, de veroordeling vordert tot de betaling van een provisie van één frank met de vergoedende en de gerechtelijke intresten en tot de kosten;

Overwegende dat deze vordering ontvankelijk is en de ontvankelijkheid niet wordt betwist;

Overwegende dat Mullenders en Lemmens als mededaders de bedrieglijke wegneming voor een kortstondig gebruik hebben gepleegd; dat deze bedrieglijke wegneming de oorzaak is geweest van het ongeval; dat in het proces-verbaal nr. 52 van de provoostdienst van Neheim (stuk 2) de jeep wordt beschreven als « totaal beschadigd »;

Overwegende dat de vordering van de burgerlijke partij tegen Mullenders en Lemmens dus gegrond is;

Dat krachtens art. 50 van het S.W.B. beide betichten hoofdelijk tot de schadevergoeding gehouden zijn;

Om deze redenen:

Rechtdoende:

I. Over de publieke vordering:

II. Over de burgerlijke vordering:

1. tegen Mullenders Jean:

2. tegen Mullenders Jean en Lemmens Willy:

NOOT: De rechtspraak aanvaardt thans dat gebruiks-diefstal (art. 461 al. 2 S.W.B.), met betrekking tot de verplichte aansprakelijkheid inzake motorvoertuigen, dezelfde rechtsgevolgen heeft als de diefstal (art. 461 al. 1 S.W.B.). Zodra trouwens de omstandigheden op gebruiks-diefstal wijzen, ontstaan deze rechtsgevolgen zonder dat de gebruiks-diefstal, penaal, moet bewezen zijn.

Slechts de lichamelijke schade moet dus vergoed worden (art. 16, Wet van 1 juli 1956). Het vonnis van de Krijgsraad dd. 26 maart 1965 grijpt terug naar de ratio legis van de wet van 1 juli 1956, om de mededader van gebruiks-diefstal elke schadeloosstelling, ook wegens lichamelijke schade, te ontzeggen. Zulks was niet nodig.

Inderdaad, art. 4, 1° van het K.B. van 5 januari 1957 ontzegt aan de houder van het voertuig elke vergoeding ten laste van het Waarborgfonds (of ten laste van hem die dezelfde verplichtingen als het Waarborgfonds heeft). Welke ook de juridische waarde moge zijn, die men aan de redenering van de Krijgsraad kan geven, men komt tot hetzelfde resultaat indien de mededader van een (gebruiks)diefstal als een houder van het voertuig beschouwd wordt.

Het K.B. van 5 januari 1957 voorziet echter in art. 4, 3°, uitzonderingen die het probleem bemoeilijken. Voornamelijk in het geval van militairen die zich schuldig maakten aan gebruiks-diefstal van een militair voertuig, zijn de voorwaarden van art. 4, 3°, niet altijd verwezenlijkt zodat de rechthebbenden van deze mededader meestal een vordering tegen de Belgische Staat (art. 14, al. 2, Wet van 1 juli 1956) bezitten. Dan stelt zich het probleem van de terugvordering, door de Staat ten laste van de nalatenschap van de mededader, van de bedragen krachtens art. 16, Wet van 1 juli 1956, betaald. Het orzakelijk verband tussen de gebruiks-diefstal en de schade moet dan ook bewezen worden. De terugvordering is gegrond omdat de gebruiks-diefstal wel niet de onmiddellijke oorzaak van de schade is, maar wel de middellijke, t.t.z. de omstandigheid die noodzakelijk moest verwezenlijkt worden om het voertuig te bemachtigen (conditio sine qua non). Zelfs indien de strafrechter in zijn vonnis de uitsluitende verantwoordelijkheid van de bestuurder voor de schadelijke gevolgen van het ongeval zou aanvaarden, dan nog zou de burgerlijke rechter hierdoor niet gebonden zijn omdat deze laatste slechts de penale verantwoordelijkheid van de bestuurder moet aanvaarden en dit ook doet door de begeleider (mededader) medeverantwoordelijk te verklaren.

Roger COCX,
Doctor Juris.

Gebruiks-diefstal: Hof van Beroep te Luik dd. 8 januari 1965, Bull. Ass. 1965, blz. 297.

Oorzakelijkheid: Hof van Cassatie dd. 12 juli 1951, R.W. 1951-52, blz. 686; Hof van Cassatie dd. 13 juni 1932, Pas., 1932 I, 189; Hof van Cassatie dd. 4 juli 1955, Pas., 1955 I, 1202; Hof van Cassatie dd. 11 juni 1956, R.W. 1956-57, blz. 1988.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

3e Kamer. — 5 oktober 1966.

Voorzitter: M. Haentjens.

Referendaris: M. van Gelder.

Advocaten: Mrs. Moeremans en De Cuyper.

1. Bevoegdheid en aanleg. — Vrederechter. — Art. 3, 3° bevoegdheidswet. — Hinder van burenen.
2. Burenrecht. — Hinder. — Art. 544 B.W. — Toepassingsgebied. — Compensatie. — Begrip.

1. *De in art. 3, 3° bevoegdheidswet bedoelde verplichtingen zijn die welke door de wet wel bepaald zijn en welke meer in het bijzonder door het burgerlijk wetboek op nauwkeurige wijze aan naburige eigenaars opgelegd worden. De bepalingen van art. 544 B.W. vallen hier niet onder (aldus het in het vonnis geciteerde vonnis van het Vredegerecht van Antwerpen, 4e kanton, 6 oktober 1965).*

2. *Art. 544 B.W. kan door de gebuur, die hinder ondervindt, niet worden ingeroepen tegen de aannemer, maar enkel tegen de naburige eigenaar, en wel meer bepaald tegen die eigenaar, die het evenwicht verbroken heeft.*

De door deze eigenaar verschuldigde compensatie kan bestaan in het uitvoeren van bepaalde werken en subsidiair in het toekennen van een vergoeding voor minderwaarde.

De Naeyer t/ N.V. Vooruitzicht en N.V. Habitim.

Gelet op de geregistreerde dagvaarding, op 14 december 1965 betekend;

Overwegende dat deze volgende solidaire veroordelingen beoogt:

— alle werken uitvoeren die noodzakelijk zijn om de normale werking van de schouwen van het eigendom van eiseres te verzekeren;

— bij gebreke hieraan te voldoen binnen een bepaalde termijn, eiseres te machtigen deze werken zelf te laten uitvoeren, kosten invorderbaar op eenvoudige voorlegging van facturen en kwijtingen;

— 100.000 fr. schadevergoeding, te vermeerderen of te verminderen in de loop van het geding, wegens schade ingevolge slechte werking van de schouwen;

— 10.000 fr. schadevergoeding, te vermeerderen of te verminderen in de loop van het geding, wegens schade ingevolge glasbraak, vernietiging van koepels en beschadiging;

— kosten en intresten;

I. Voorgaanden:

Overwegende dat eiseres eigenares is van een huis, gelegen te Antwerpen, St.-Aldegondiskaai 10;

Overwegende dat verweersters in de jaren 1963, 1964 en 1965, op de hoek van de St.-Aldegondiskaai en de Tavernierskaai, naast het huis van eiseres, de «Taverniersbuilding» oprichtten met het oog op de verkoop van bureaucomplexen; (zie basisakte)

Overwegende dat eiseres op 28 januari 1965 eerste verweerster dagvaarde voor de Heer Vrederechter van het 4e Kanton, met de bedoeling eerste verweerster te horen veroordelen om de schoorsteen van eiseres op te trekken tot op gelijke hoogte als de Taverniersbuilding, in deze dagvaarding aanvoerende dat de schouwen, die tegen de gemene muur aanleunen, verstikt werden;

Overwegende dat die dagvaarding steunde op art. 544 B.W.;

Overwegende dat bij vonnis van de Heer Vrederechter van het 4e Kanton te Antwerpen dd. 17 februari 1965, onder voorbehoud van alle rechten van partijen, een deskundige werd aangesteld, te weten Architect F. Van de Velde, met o.m. als opdracht: eventueel de nodige werken te beschrijven die noodzakelijk zijn om de goede werking van de schouw te verzekeren;

Overwegende dat de expertise tegensprekelijk plaats had en de beheerder-directeur van tweede verweerster ook aanwezig was;

Overwegende dat uit de bij het deskundig verslag gevoegde tekening en de uiteenzetting van de expert blijkt:

— dat de kroonlijst van eiseres' huis $\pm 15,5$ m. hoog ligt en de nok van het dak $\pm 18,5$ m.;

— dat de Tavernierbuilding niet overal even hoog is, en, vanop de straat gezien, de toestand als volgt is: het linker gedeelte, palend aan het huis van eiseres, is slechts 2,30 m. breed en is ± 26 m. hoog; de tegen dit gedeelte leunende schouwen van eiseres komen er ± 3 m. bovenuit met eternietpijpen, maar zijn lager dan het hoofdgebouw, dat $\pm 34,5$ m. hoog is met nog een bovenbouw van $\pm 3,50$ m. hoogte;

Overwegende dat volgens de deskundige, ondanks het feit dat eerste verweerster de schouwen reeds verhoogd had en eternietpijpen geplaatst had, het behoorlijk trekken van de schouwen theoretisch onmogelijk is bij windrichting N.O., O. of Z.O.;

Overwegende dat volgens de expert, om meerdere redenen, het nog hoger maken van de schouwen geen zin heeft, en hij twee mogelijke oplossingen voorstelt:

a) bij gebruikmaking van de bestaande schouwen: buizen wegnemen, schouwen afdekken, een trekpot per schouwpijp plaatsen, per pijp een aangepaste electrisch aangedreven zuiger plaatsen met minimum vermogen van 300 m³/u., wat echter een probleem van stroomverbruik stelt;

b) bij verplaatsing van de schouwen: afbreken van bestaande schouwen en oprichten op de door de deskundige aangeduide plaats en wijze, met één ventilator per pijp;

Overwegende dat de Heer Vrederechter van het 4e Kanton te Antwerpen zich bij vonnis van 6 oktober 1965 onbevoegd verklaarde;

Overwegende dat de Heer Vrederechter dit o.m. als volgt motiveerde: «Aangezien de Vrederechters kennis nemen van alle burgerlijke vorderingen tot een waarde van tienduizend frank;

» Aangezien zij ook kennis nemen van alle vorderingen hoe groot haar bedrag ook mag zijn, omtrent de verplichtingen die de wet oplegt aan de eigenaars van aan elkander grenzende erven alsmede de erfdienstbaarheden die ontstaan uit de ligging van de plaatsen of die door de Wet gevestigd zijn;

» Aangezien evenwel blijkt uit de wordingsgeschiedenis van art. 3, 3° van de Wet van 25 maart 1876 over de bevoegdheid, ..., dat de daarin bedoelde verplichtingen deze zijn welke door de wet wel gespecificeerd zijn en die meer bepaald door het burgerlijk Wetboek op nauwkeurige wijze aan naburige eigenaars opgelegd worden, b.v. deze voorzien in art. 640 tot 685 B.W., en dat zij geenszins de verplichtingen behelzen die niet door een wetsbepaling bepaald zijn, maar voortvloeien uit kontrakten, oneigenlijke kontrakten, misdrijven en oneigenlijke misdrijven of uit het rechtsbeginsel dat aan een naburig eigenaar verbiedt hinder te veroorzaken die de maat van gewone ongemakken overtreft; (Rechtbank Antwerpen 21-5-1959, R.W. 1959-60, 647;

id. Brussel, 15-6-1954, Pas. 1957, III, 84; Vredegerecht Nijvel, 11-7-1964, T.V. blz. 333; id. St.-Joost-ten-Node, 23-3-1955, T.V. blz. 499; enz. ... en verslag van Mr. Van Dievoet, Pas. 1935, blz. 29 nr. 6); ... »;

Overwegende dat eiseres derhalve opnieuw dagvaardde voor de Rechtbank van Koophandel;

II. In rechte:

A. Ontvankelijkheid.

a) Art. 544 B.W.

Overwegende dat verweersters zijn opgetreden in een dubbele hoedanigheid: als aannemer en als medeëigenaar;

Overwegende dat het in casu niet noodzakelijk is, wat eerste verweerster betreft, na te gaan in hoever de eis, tegen de annemer gericht op grond van art. 544, ontvankelijk is;

Overwegende dat immers uit de authentieke basisakte blijkt dat eerste verweerster als zaakvoerster van de medeëigenaars optreedt en dat de zaakvoerster de macht heeft de medeëigenaars in rechte te vertegenwoordigen, als eiser en als verweerder; (art. 50 en 51, i van de basisakte)

Overwegende dat derhalve het middel van onontvankelijkheid dat alle medeëigenaars hadden moeten gedagvaard worden, daar meerdere bureaucomplexen intussen door verweerster verkocht werden, t.o.v. eerste verweerster niet opgaat;

Overwegende dat zelfs indien eerste verweerster geen zaakvoerster is, de eis ontvankelijk is;

Overwegende dat de twee verweersters optraden als aannemer en oorspronkelijk zeer zeker medeëigenaars waren; (zie basisakte)

Overwegende dat uit het deskundig verslag dd. 23 april 1965 blijkt dat de «Tavernier-Building» eigendom is van de tijdelijke vereniging N.V. Habitim en N.V. Vooruitzicht;

Overwegende dat art. 544 B.W., dat burenhinder betreft, niet kan ingeroepen worden tegen de aannemer, die geen fout in conceptie of uitvoering beging; (zie betreffende dit zeer omstreden punt: Derine T.P.R. 1965, nr. 1, §§ 27-29) (Cass. 28-1-1965, R.W. 1964-65, 2117)

Overwegende dat derhalve enkel de hoedanigheid van medeëigenaar ter sprake kan komen;

Overwegende dat de stelling van tweede verweerster als volgt kan samengevat worden: ik was weliswaar voorheen, samen met eerste verweerster, onverdeelde eigenares, doch intussen zijn meerdere bureau-appartementen verkocht geworden en dienden die eigenaars gedagvaard te worden die het waren op het ogenblik van het inleidend exploit;

Overwegende dat niet betwist kan worden dat op het ogenblik van het ontstaan van de hinder, verweersters onverdeelde eigenaars waren; (zie basisakte en deskundig verslag)

Overwegende dat in het cassatiearrest van 28 januari 1965 gezegd wordt: «Overwegende dat de eigenaar van een onroerend goed die door een niet foutief feit dit evenwicht verbreekt, bij het opleggen aan een naburige eigenaar van een stoornis die de maat van de gewone buurschapsnadelen overschrijdt, hem een rechtmatige en passende compensatie, waardoor het verbroken evenwicht hersteld wordt, verschuldigd is; ... »;

Overwegende dat hieruit met zekerheid mag afgeleid worden dat tot compensatie verplicht is, de eigenaar die het evenwicht verbreekt, en niet degene die na het verbreken van het evenwicht eigenaar geworden is;

Overwegende dat het derhalve geen belang heeft dat er na het ontstaan van de overlast, overdrachten van eigendom hebben plaats gehad; (zie trouwens De Page, V, § 939 c)

Overwegende dat dus ook t.o.v. tweede verweerster de eis ontvankelijk is;

b) Art. 1382 B.W.

Overwegende dat de eis, gesteund op art. 1382 B.W., ontvankelijk is t.o.v. de aannemers, en er ten gronde zal dienen onderzocht te worden of schuld, schade en causaal verband bewezen zijn;

B. Ten gronde.

a) *Schade ingevolge glasbraak, vernietiging van koepels en beschadiging:*

Overwegende dat er niet het minste bewijs nopens het bestaan van deze schade wordt voorgebracht;

Overwegende dat er geen sprake is van deze schade in de dagvaarding van 28 januari 1965, noch ter gelegenheid van de expertise, en eiseres niet bewijst ooit enig voorbehoud desbetreffend te hebben gemaakt;

Overwegende dat derhalve de aanstelling van een deskundige als laattijdig van de hand moet worden gewezen, daar het thans vrijwel onmogelijk moet zijn nog na te gaan of gebeurlijke schade al dan niet door het optrekken van de Tavernier-Building is veroorzaakt;

Overwegende dat dit gedeelte van de eis bij gebrek aan bewijs ongegrond moet worden verklaard;

b) *Schouwen:*

Overwegende dat niet kan betwist worden dat de schouwen van eiseres verstikt werden door het optrekken van het naburige, veel hogere gebouw;

Overwegende dat dit ongetwijfeld een overlast betekent voor eiseres;

Overwegende dat niet bewezen is dat één der verweersters enige schuld treft in de zin van art. 1382 e.v. B.W., doch de eis gegrond kan zijn volgens art. 544 B.W.;

Overwegende dat art. 544 B.W. voor elke eigenaar het recht erkent om van zijn zaak een normaal genot te hebben;

Overwegende dat uit het feit dat de naburige eigenaars een gelijk recht op genot van hun eigendom bezitten, voortvloeit dat, zodra de betrekkingen tussen hun eigendommen zijn vastgelegd geleet op de normale lasten van de nabuurschap, het aldus bepaalde evenwicht moet worden gehandhaafd tussen de respectieve rechten van de eigenaars;

Overwegende dat de eigenaar van een onroerend goed die, zonder foutief te handelen, dit evenwicht verstoort door aan een naburig eigenaar hinder te veroorzaken die de maat van gewone ongemakken overtreft, hem een billijke en passende compensatie verschuldigd is, die het verbroken evenwicht herstelt;

Overwegende dat, wanneer op die wijze het eigendomsrecht van de buurman wordt aangetast, hij hem inderdaad moet vergoeden overeenkomstig de traditie en het algemeen beginsel, dat onder meer door art. 11 van de grondwet werd bekrachtigd; (aldus: Cass. 6 april 1960, R.C.J.B. 1960, p. 280 e.v.; zie Derine, T.P.R. 1965, nr. 1, § 16; zie ook Derine en Van Oven, Hinder, Preadviezen voor de vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland; zie verder: Cass. 28-1-1965, R.W. 1964-65, 2117)

Overwegende dat dus enkel nog dient nagegaan te worden op welke wijze de compensatie dient te geschieden;

Overwegende dat wanneer er schade berokkend wordt door de ene gebuur aan de andere door schuld, het herstel dient te geschieden volgens de principes van art. 1382 B.W. en de rechter de werken kan opleggen die dit doel, te weten het herstel, kunnen bereiken, en zodoende desnoods afbraak kan bevelen;

Overwegende dat echter, bij toepassing van art. 544 B.W. de oorzaak van de overlast niet dient verwijderd te worden doch er een compensatie moet toegekend worden; (De Page, V, § 929);

Overwegende dat «compensatie» niet beperkt moet blijven tot een pecuniaire vergoeding van de minderwaarde (zie nochtans De Page, V, § 929), maar getracht moet worden, zo mogelijk, het evenwicht te herstellen door compensatie in natura; (Dabin, R.C.J.B. 1960, p. 287 en 301; Derine en van Oven, Hinder, p. 30)

Overwegende dat bij toepassing van dit principe, het Hof van Cassatie in één van de twee arresten van 6 april 1960 (het aan onderhavig geschil gelijke «schoorsteen-geval») zijn goedkeuring heeft gehecht aan de door de rechter opgelegde verplichting de schouw van de aanpalende woning hogerop te bouwen;

Overwegende dat in casu het hogerop bouwen volgens de deskundige onverantwoord zou zijn;

Overwegende dat verweersters derhalve zullen dienen veroordeeld te worden tot het uitvoeren van één der twee door de deskundigen voorgestelde oplossingen, doch vooraleer een eindbeslissing te kunnen vellen twee vragen door de deskundige dienen beantwoord te worden:

1° hoeveel kost elk der door hem voorgestelde oplossingen?

2° welke oplossing is de beste?

Rechtdoende:

Maakt melding van de toepassing van art. 2 van de wet van 15 juni 1935;

Verklaart de eis ontvankelijk;

Alvorens verder ten gronde te beslissen;

Stelt aan als deskundige, de Heer architect Fr. Van de Velde, Rooilaan, 5, te Berchem-Antwerpen, met als opdracht in een gemotiveerd en bij neerlegging ter griffie onder eed te bevestigen verslag, de kostprijs te berekenen van elk van de twee in zijn deskundig verslag dd. 23 april 1965 voorgestelde oplossingen; te zeggen welke oplossing hij verkieselijk acht; te antwoorden op alle nuttige en dienende vragen van partijen;

Om nadien te worden gevonnist als naar recht;

Houdt de beslissing nopens de kosten aan;

Zendt de zaak in voortzetting naar de Algemene Rol;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar niettegenstaande elks rechtsmiddel en zonder zekerheidsstelling.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

2e Kamer. — 3 september 1965.

Voorzitter: M. Van Dijk.

1. **Makelaar en commissionair.** — Commissionair-verzender of commissionair-vervoerder. — Onderscheid.
2. **Vervoerovereenkomst.** — Vervoer per spoor. — Wet van 25 augustus 1891, art. 37, 5° en 7°. — Ontheftingsbedingen.

1. *Wanneer de commissionair ermee belast is voor rekening van zijn cliënt de goederen in ontvangst te nemen of af te leveren of te zorgen voor de goede aflevering aan de transporteur treedt hij louter op*

als lasthebber; wanneer hij echter de goederen zelf vervoert of in zijn bergplaatsen opslaat, treedt hij op als vervoerder.

2. Volgens art. 37, 5° en 7° van de wet van 25 augustus 1891 mag het bestuur der spoorwegen bedingen dat het niet instaat voor verlies of beschadiging, noch voor de risico's waaraan tijdens de reis zijn blootgesteld: 5° de goederen gesloten in wagens die op aanvraag van de afzender onder zijn zegellod worden verzonden, mits de loodjes ongeschonden zijn; 7° de goederen die door de zorgen van de afzender werden ingeladen.

Wanneer zulke bedingen in het contract opgenomen zijn en niet bedongen werd dat de spoorweg toezicht moest houden bij het inladen der goederen, is het ongeschonden blijven van de loodjes nog geen absoluut bewijs dat de ontvreemding van bepaalde aldus vervoerde goederen niet tijdens het vervoer plaatsvond, maar de aansprakelijkheid van de spoorweg komt enkel in het gedrang wanneer bewezen wordt dat de oorzaak van de ontvreemding te wijten is aan zo'n grove fout van de spoorweg dat ze gelijk zou staan met bedrog.

N.V. Nationale Suisse e.a. t/ N.M.B.S. e.a.

Overwegende dat de vordering strekt tot hoofdelijke betaling door de drie verweersters aan elk der drie eiseressen van een bedrag van 2.129 frank hetzij in totaal 6.388 frank met de gerechtelijke interesten en de kosten, ten titel van schadevergoeding;

Overwegende dat eiseressen het vervoer verzekerd hebben bij open polis van 500 verrekijkers van Yokohama tot Antwerpen en vervolgens van Antwerpen Zuid (kaaien) tot Brussel-Entrepôt; dat bij de aankomst der goederen te Brussel vastgesteld werd dat de kist gekenmerkt BIC - 9052/D - 2 n° 722 was opengemaakt en hernageld en dat 7 verrekijkers ontbraken;

dat deze vaststelling tegensprekelijk geschiedde en vastgesteld werd in een P.V. opgemaakt door eerste verweerster in aanwezigheid van tweede verweerster in dato 4/12/1961 onder nr. 35.747;

Overwegende dat eiseressen hun verzekerde schade-loos gesteld hebben en als gesubrogeerden in zijn rechten ter zake optreden; dat eiseressen hun vordering steunen op het vervoercontract en de desbetreffende wettelijke bepalingen ter zake de aansprakelijkheid der vervoerders, alsmede op hun quasi delictuele aansprakelijkheid wegens bedreven fouten, vermeende oorzaak van het ontbreken der bedoelde verrekijkers in de lading;

Overwegende dat tweede verweerster als commissionair-expediteur voor de verzekerde van eiseressen optrad en de lading in ontvangst nam op de kaai te Antwerpen, en deze door derde verweerster liet opladen op de spoorwegwagen van eerste verweerster; dat de wagon verzegeld werd door de loodjes van tweede verweerster en van de Toldienst te Antwerpen;

Overwegende dat niet betwist wordt dat de lading der goederen geschiedde door de uitsluitende zorgen van tweede verweerster, die als afzender en bestemming optrad; dat evenmin betwist wordt dat ze geschiedde buiten het bijzonder toezicht van eerste verweerster;

Nopens de ontvankelijkheid der vordering jegens tweede verweerster:

Overwegende dat de vordering gesteund is op de aansprakelijkheid van verweersters in hun hoedanigheid van vervoerders;

Overwegende dat tweede verweerster de niet-ontvan-

kelijkheid der vordering opwerpt daar zij niet opgetreden is als vervoerder, doch als lasthebber van de verzekerde van eiseressen;

Overwegende dat de commissionair-expediteur een dubbele hoedanigheid kan bezitten naar gelang de hem toevertrouwde opdracht; dat wanneer hij belast is voor rekening van zijn cliënt de goederen in ontvangst te nemen of af te leveren of, zoals in onderhavig geval, te zorgen voor de goede aflevering aan de transporteur (in casu door toedoen van de Kraannatie aan de NMBS — beide medeverweersters in het geding), hij optreedt als loutere lasthebber; dat wanneer hij echter de goederen zelf vervoert of in zijn bewaarplaatsen opslaat, hij als vervoerder optreedt; dat in de eerste hypothese de bepalingen van het burgerlijk wetboek ter zake de lastgeving van toepassing zijn en in de tweede de wettelijke regelen betreffende het vervoercontract; (Brussel 11/7/1953, J.P.A. 1954, p. 334; idem 3/7/1954, J.P.A. 1955, p. 141);

Overwegende dat de elementen der zaak afdoende aantonen dat tweede verweerster niet de hoedanigheid van transporteur bezat, doch wel deze van lasthebber; dat de contractuele verhouding tussen eiseressen en tweede verweerster dienvolgens niet geregeld wordt door het vervoercontract, zoals ten onrechte door eiseressen voorgehouden wordt; dat dienvolgens de door tweede verweerster ingeroepen exceptie gegrond blijkt en de vordering zoals ze gesteld werd jegens tweede verweerster niet ontvankelijk dient verklaard;

Nopens de ontvankelijkheid der vordering jegens derde verweerster:

Overwegende dat derde verweerster terecht voorhoudt dat er tussen haar en eiseressen, in hun hoedanigheid van gesubrogeerden in de rechten van hun verzekerde, geen rechtsverband bestaat; dat derde verweerster immers contracteerde met tweede verweerster, welke in eigen naam jegens haar optrad; dat de vordering zoals ze ingeleid werd als rechtstreekse vordering jegens derde verweerster, dienvolgens niet-ontvankelijk dient verklaard;

Ten opzichte van de N.M.B.S.:

Overwegende dat zoals hoger gezegd de spoorwegwagen geladen werd zonder bedongen toezicht van eerste verweerster, dat deze laatste de verzegelde wagon met zijn inhoud in ontvangst nam en op de plaats van bestemming bracht, alwaar vastgesteld werd dat de verzegeling ongeschonden gebleven is;

Overwegende dat volgens de bepalingen van de wet op het vervoercontract (art. 37, 5 en 7 van de wet van 25/8/1891) het beheer der spoorwegen in haar algemene voorwaarden van haar vervoercontracten mag bedingen dat zij niet verantwoordelijk is voor verlies of beschadiging noch voor de risico's waaraan tijdens de reis zijn bloot gesteld;

5° de goederen gesloten in wagens die, op aanvraag van de afzender, onder zijn zegelloden worden verzonden, mits de loden ongeschonden zijn;

7° de goederen die door de zorgen van de afzender werden geladen;

dat zoals blijkt uit het artikel 41 §3 c) en G) van het Algemeen Reglement voor het vervoer van goederen door de N.M.B.S., eerste verweerster bedoelde beschikkingen van niet verantwoordelijkheid opgenomen heeft in haar contracten, welke door hun afsluiten aanvaard werden door de verzekerde van eiseressen in zijn hoedanigheid van lastgever van tweede verweerster; dat eiseressen anderzijds in gebreke zijn gebleven het bewijs aan te voeren van enige contractuele fout of

zelfs delictuele fout in hoofde van eerste verweerster bij het vervoer dezer goederen; dat immers zoals hoger gezegd niet bedongen was dat eerste verweerster toezicht moest houden bij het inladen der goederen; dat anderzijds zo weliswaar het ongeschonden blijven der loodjes nog geen absoluut bewijs is dat de ontvreemding der verrekijkers niet tijdens het spoorwegvervoer zou plaats gehad hebben, dit feitelijk gegeven, moest het bewezen zijn dat het wel gebeurd was — quod non — op zich zelf de aansprakelijkheid van verweerster niet in het gedrang kan brengen wegens voormeld artikel 41, ten ware eiseressen bewijzen dat de oorzaak van de ontvreemding zou te wijten zijn aan dergelijke grove fout in hoofde van verweerster, dat deze zou gelijk staan met bedrog, quod non;

Overwegende dat uit het voorgaande voortvloeit dat de vordering jegens eerste verweerster als ongegrond dient afgewezen te worden;

Om deze redenen:

Alle verdere meer uitgebreide of tegenstrijdige besluiten als niet ter zake dienend of ongegrond verwerpende;

Verklaart de vordering zoals ze ingeleid werd jegens tweede en derde verweerster niet ontvankelijk;

Verklaart de vordering jegens eerste verweerster ontvankelijk doch ongegrond;

Wijst eiseressen dienvolgens ten deze af en legt de kosten ten hunnen laste.

VREDEGERECHT TE GENT

1e kanton. — 9 september 1966.

Rechter: M. E. Claeys.

Taalgebruik in bestuurszaken. — Aangifte van een arbeidsongeval door een tijdelijke werf van een in een ander taalgebied gevestigd bedrijf.

Een werf van tijdelijke aard kan niet aangezien worden als een exploitatiezetel in de zin van art. 41 van de wet van 2 augustus 1963 (art. 52 K.B. van 18 juli 1966 betreffende de coördinatie van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken).

Een exploitatiezetel is uiteraard van permanente aard.

Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid t./ Ateliers La Louvière Bouvy.

Gezien het verzoekschrift dd. 28 juli 1966 van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, Administratie van de Arbeidsveiligheid, Technische inspectie, Directie Oost-Vlaanderen, 33, Lange Steenstraat, Gent, strekkende tot toepassing van artikel 52 van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik der talen in bestuurszaken, namelijk tot het bevelen dat bij de oorspronkelijke in het Franse gestelde aangifte van een arbeidsongeval overkomen de 15 mei 1966 aan Cattoir Lucien, een vertaling in de Nederlandse taal zal worden toegevoegd, opgesteld door een door Ons aan te duiden beëdigde vertaler en dit op kosten van het bedrijf Ateliers La Louvière-Bouvy, te La Louvière, die geen gevolg heeft gegeven aan een hem krachtens artikel 52 van de voormelde wet op 26 mei 1966 gedane aanmaning;

Overwegende dat de werf te Gent van bedoelde firma van tijdelijke aard is en niet kan aangezien worden als

een exploitatiezetel, die uiteraard van permanente aard is;

Om deze redenen:

Gelet op de artikelen 2, 3, 4 en volgende van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, o.m. op artikelen 37, 38 en 41, zeggen dat artikel 52 van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik der talen in bestuurszaken niet van toepassing is op het geval bedoeld in het voormelde verzoekschrift; zeggen derhalve dat bedoeld verzoek verworpen wordt;

Leggen de kosten, tot heden geen bekend, ten laste van de verzoeker.

NOOT: In de vorenstaande beschikking is gesteld, dat een *exploitatiezetel* uiteraard van permanente aard is.

Indien de rechter souverain oordeelt of een bepaalde werf in feite al dan niet een exploitatiezetel is in de zin van art. 41 van de wet dd. 2-8-1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, lijkt het onjuist te menen dat een *exploitatiezetel* uiteraard van permanente aard is.

Het is nutteloos hier de hele wordingsgeschiedenis te maken van het hierboven bedoeld artikel 41.

Men moet nochtans in herinnering brengen dat deze wettelijke innovatie is «verantwoord om redenen van sociale aard en dor de bezorgdheid om de werking van de openbare diensten niet al te zeer in de war te sturen bij het naleven van de door de wet opgelegde regelen, bijzonder in de ééntalige gebieden» (verslag Saint-Rémy, Kamer 331, nr. 27).

Tevens mag niet worden uit het oog verloren dat de wetgever door «bedrijf» niet bedoelde een juridische entiteit, maar wel de technische bedrijfseenheid, welke reeds gekend was sedert de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven (zie o.a. art. 14). Dit begrip «maakt het mogelijk de zetel van het bedrijf te bepalen met het oog op de toepassing van de wet» (Saint-Remy, ibidem; verklaring van Minister Gilson dd. 25-7-1963 in de Senaat, Parl. Handelingen, blz. 1538).

Daaruit kan reeds worden afgeleid dat een exploitatiezetel uiteraard niet permanent is: hij kan het zijn, maar moet het niet zijn, zoals het bevelschrift vooropstelt. De plaats waar de exploitatie geschiedt is ter zake maatgevend.

Of men de plaats waar gewerkt wordt door een bedrijf, bedoeld in art. 41, W. 2-8-1963, mag betitelen als een exploitatiezetel, zal afhangen van een reeks feitelijke omstandigheden, waarbij het element «tijd» allicht een rol zal spelen, maar niet op zichzelf doorslaggevend zal zijn. Men kan hier het voorbeeld aanhalen van grote openbare werken, die uiteraard een tamelijk lange uitvoeringstermijn vereisen.

Het is zeker dat dergelijke werven een technische eenheid vormen, dus een exploitatiezetel tot bij het einde van de werken. Het is nochtans klaar dat, hoelang ze ook duren mogen, ze niet permanent zijn uiteraard.

De redenering volgen van het bevelschrift leidt derhalve tot het volledig ontkrachten van het begrip «exploitatiezetel» zoals de wetgever van 1963 dit zag en tevens tot het doelloos worden van het meer aangehaalde artikel 41.

Een laatste argument. Bij de bespreking van artikel 17 van het wetsontwerp, dat eveneens het begrip «bedrijf» bevat, gaf de verslaggever van de Kamercommissie deze commentaar (Kamer, 1961-62, Doc. 331, nr. 27, blz. 32):

«Een lid vraagt zich af of het werkelijk gepast is de

Brusselse gemeenten de verplichting op te leggen om private bedrijven van antwoord te dienen in de taal van de streek waar deze bedrijven gevestigd zijn.

» Een ander lid betuigt zijn principiële instemming, maar meent dat deze bepaling bij de toepassingen moeilijkheden zal opleveren. Hij haalt het voorbeeld aan van een Vlaamse ondernemingsmaatschappij die gedurende 1 tot 2 jaar een werf heeft in Wallonië. Dient de gemeente uit het Brusselse in het Frans of in het Nederlands te antwoorden? Het probleem rijst voor de inrichtingen die gevestigd zijn in toeristische streken, aan de kust bijvoorbeeld.

» De Minister herinnert eraan dat hier een bepaling geldt waaraan de Vlamingen een groot belang hechten. Hij meent dat deze belangstelling verantwoord is indien men ze situeert in het raam van al de functionele maatregelen die werden getroffen om de eentaligheid van de streken te verzekeren. Hij preciseert dat de taal van de bedrijfszetel van de onderneming wordt bepaald. In eerstbedoeld geval dient de gemeente in het Frans en in het tweede geval in het Nederlands te antwoorden.

Kan uit deze verklaring, waar het gaat om het begrip «bedrijf» — dat dan toch ruimer is dan dat van «exploitatiezetel» in de context van art. 41 — niet afgeleid worden dat die exploitatiezetel niet permanent is uiteraard?

F.d.K.

VREDEGERECHT TE BRUGGE

1e Kanton. — 12 juli 1966

Rechter: M. Donck

Advocaten: Mrs. Leys en Vandamme

Onverenigbaarheden. — Vordering van de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen. — Vertegenwoordiging door een lid van de kamers. — Niet ontvankelijk.

Krachtens art. 1, 1e lid van de wet van 6 augustus 1931 mag een lid van de wetgevende kamers niet pleiten voor de Staat, tenzij kosteloos. Die bepaling geldt ook met betrekking tot openbare (z.g. parastatale) instellingen.

Is niet ontvankelijk de vordering van de Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen die voor de rechter vertegenwoordigd wordt door een lid der kamers, als niet blijkt dat deze kosteloos optreedt.

R.P.Z. t./ Vanden Broele

Overwegende dat de vordering ertoe strekt verweerder te zien en horen veroordelen tot betaling van 2.411 Frank achterstallige bijdragen, intresten bijlagen en kosten, verschuldigd over het dienstjaar 1964;

Overwegende dat de vordering gegrond is op de wetten van 30-6-1956, 28 maart 1960 en 31 augustus 1963, betreffende het Rust- en Overlevingspensioen van de Zelfstandigen;

dat zij ingeleid werd:

«Ten verzoeken van de Rijksdienst voor Pensioenen der Zelfstandigen, openbare instelling met rechtspersoonlijkheid... hebbende als raadsman, Mr. Pierre Leys, advocaat te Sint-Andries...;

Overwegende dat verweerder de gegrondheid van de eis niet bespreekt en zelfs niet aanraakt;

Overwegende dat hij zich erbij vergenoegt de niet-ontvankelijkheid van de vordering op te werpen, bij ontstentenis van geldige vertegenwoordiging van aanlegster vóór de rechtbank;

Overwegende dat verweerder nl. inroept dat, zówel in verzoening als bij de inleiding en de behandeling van de zaak ter openbare zitting, aanlegster steeds vertegenwoordigd is geweest door een advocaat-parlementslid, in strijd met het formeel verbod uitgevaardigd bij artikel 1, 2e lid, van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de Ministers, gewezen Ministers en Ministers van State, alsmede de leden van de wetgevende kamers;

Overwegende dat aanlegster — afgezien van enkele ongepaste en overigens niet — dienende uitlatingen ten opzichte van de raadsman van verweerder, — dezes argumentatie beantwoordt als volgt:

1. de ingeroepen wettekst verbiedt niet aan een advocaat-parlementair voor een parastatale instelling op te treden;

2. luidens artikel 173-3e lid van het W.B. burg. rechtspleging moeten alle middelen van nietigheid tegen een akte van procedure samen voorgesteld worden. Welnu, in zijn eerste besluiten (dd. 4-4-1966) beroept verweerder zich op het beginsel van de scheiding der machten, en het is slechts naderhand, in zijn tweede besluiten dd. 12-5-1966, dat hij bepaalt dat het terzake gaat om een onverenigbaarheid gegrond op de wet van 6 augustus 1931;

3. de rechtbank vóór dewelke de zaak thans aanhangig is, is onbevoegd om zich nopens de opgeworpen onverenigbaarheid uit te spreken; deze aangelegenheid dient beslecht te worden ofwel door de Tuchtraad van de Advokatenorde ofwel op parlementair vlak;

Overwegende dat deze stelling van aanlegster in haar geheel mank loopt:

1. Overwegende dat, aan de hand van de «ratio legis» van het verbod gesteld bij artikel 1-2e lid van de Wet van 6-8-1931, het duidelijk is dat dit verbod evenzeer moet gelden voor Openbare (of zgn. parastatale) instellingen als voor de eigenlijke Staatsinstellingen zelf; Overwegende dat zulks niet eens hoeft bewezen te worden en trouwens nog onlangs door de heer Wigny, Minister van Justitie, (vragen en antwoorden van de Kamer, uitgave van 14-12-1965) duidelijk vastgesteld werd in volgende bewoordingen:

«Krachtens art. 1, 2e lid, van de Wet van 6-8-1931, houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzettingen betreffende de Ministers, gewezen Ministers en Ministers van State, alsmede de leden van de wetgevende kamers, mogen de leden van de wetgevende kamers niet pleiten of enige betwiste zaak volgen in het belang van de Staat, noch de Staat in dergelijke zaken van advies of raadpleging dienen, tenzij kosteloos. Volgens de parlementaire werkzaamheden is bedoelde wet, zonder uitzondering toepasselijk op alle organismen die van de Staat of aan Staatscontrole onderworpen zijn; (zie Pasin. 1931, blz. 292);

Overwegende dat de raadsman van aanlegster niet voorhoudt dat hij ter zake kosteloos optreedt;

2. Overwegende dat artikel 173, 3e lid van het W.B. burg. rechtspleging hier geen toepassing vindt;

Overwegende dat verweerder slechts één middel van nietigheid voorstelt en ontwikkelt en dat aanlegster dit overigens toegeeft waar zij in haar laatste besluitschrift zelf bepaalt dat verweerder die «in limine litis» allén een argument van grondwettelijke aard, nl. de scheiding der machten voordroeg... in latere besluiten de wet van 6-8-1931 ontwikkelt die «een strengere omschrijving» is van artikel 36 van de Grondwet op onverenigbaarheden voor leden van een van beide kamers...;

Overwegende dat, daarvan afgezien, het in zake bovendien gaat om een exceptie die de openbare orde

aanbelangt en die, als dusdanig, door artikel 173 W.B. burg. rechtspleging niet beïnvloed wordt;

3. Overwegende dat aanlegster zich eindelijk totaal misgrijpt waar zij de beoordeling van de geschiktheid, laat varen van de hoedanigheid van een mandataris «ad litem», aan de bevoegdheid van de Vrederechter wil onttrekken;

Overwegende dat deze bevoegdheid bepaald wordt bij artikel 9 van het W.B. burg. rechtspleging en steeds in de brede zin geïnterpreteerd werd;

Overwegende dat de advocaat weliswaar als dusdanig vermoed wordt een geldig mandaat «ad litem» te bezitten en te vervullen en dat hij derhalve in beginsel gemachtigd is zijn cliënt voor de Vrederechter te vertegenwoordigen en zijn zaak te pleiten;

Overwegende dat wanneer deze principiële rechtsbekwaamheid echter, op voet van een gebiedende wetsbepaling, aan een advocaat-parlements lid betwist wordt, de gevatte rechter ongetwijfeld gerechtigd — en zelfs verplicht is — de gegrondheid van de opgeworpen exceptie te onderzoeken en desnoods vast te stellen;

Overwegende dat de rechter zodoende geenszins de voorrechten of de bevoegdheid van de Tuchtraad van de Advokatenorde of van het Parlement schendt of even aanraakt;

Overwegende dat uit voorgaande uiteenzetting ontegensprekelijk blijkt dat de raadsman van aanlegster, ingevolge het stellig verbod van artikel 1, 2e lid, van de Wet van 6-8-1931, aanlegster in de betwiste aangelegenheid niet geldig heeft kunnen vertegenwoordigen noch, als advocaat, voor haar geldig heeft kunnen pleiten of de zaak heeft kunnen volgen;

Om deze redenen,

de rechtbank, alle andere, meeromvattende en tegenspraakende besluiten verwerpend, wijzende op tegenspraak en in eerste aanleg,

stelt vast dat aanlegster ter zake niet geldig vertegenwoordigd is;

verklaart de vordering dienvolgens niet ontvankelijk en wijst ze als dusdanig af met veroordeling van aanlegster tot de gedingskosten.

VREDEGERECHT TE BERINGEN

23 juli 1965.

Rechter: M. Vranken.

Advocaten: Mrs. Bas en Aerts.

Erfdienstbaarheid. — Bestemming van de huisvader.

— Venster op minder dan de wettelijke afstand van naburig erf. — Oprichting van bouwwerken op dienstbaar erf. — Bewijs. — Feiten daterend van 1838. — Bewijs door vermoedens. — Negatief feit.

De erfdienstbaarheid hierin bestaande dat het heersend erf op minder dan de wettelijke afstand van het lijdend erf een venster heeft waardoor licht en lucht ontvangen wordt voor een slaapkamer en er uitzicht is op het lijdend erf, kan door bestemming van de huisvader worden gevestigd.

In dat geval ondergaat het recht van de naburige eigenaar om op zijn eigendom gebouwen op te richten zekere beperkingen en mag hij slechts bouwen op negentien decimeter afstand van de muur waarin het venster is aangebracht.

Wegens de onmogelijkheid getuigen te doen horen betreffende feiten die zich omstreeks 1838 hebben

voorgedaan, mag het bewijs van de omstandigheden, waaruit de bestemming door de huisvader wordt afgeleid, geleverd worden door alle bewijsmiddelen en ook door vermoedens.

De eigenaar van het venster kan niet worden verplicht het bewijs te leveren van een negatief feit, namelijk dat het venster niet na de splitsing van de eigendom is gemaakt.

Stroobants t/Theunis.

Overwegende dat de eis ertoe strekt te horen zeggen voor recht dat de eiser door bestemming van de huisvader een recht van uitzicht op het erf van de verweerder heeft, dat hij ertoe gehouden is dit recht van uitzicht te eerbiedigen en het hem verboden is bouwwerken in strijd met de aldus gevestigde erfdienstbaarheid op te richten;

Overwegende dat het niet betwist is dat de beide aaneengrenzende eigendommen van de twee partijen eertijds aan dezelfde eigenaar hebben toebehoord;

dat het evenmin betwist is dat de beide eigendommen door de vroegere eigenaar Daems Martinus bij testament van 2 augustus 1838 zijn vermaakt geworden aan zijn twee dochters, nl. het huis thans toebehorend aan de eiser Stroobants en genaamd «het groothuis» en «den Kyzer» aan zijn dochter Daems Josephine-Antoinette, echtgenote Lardé, en het huis thans toebehorende aan de verweerder, genaamd «het kleinhuis» of «de Lelie» aan zijn dochter Daems Maria Ludovica, echtgenote Tessend;

Overwegende dat de eiser beweert dat de twee bebouwde eigendommen sedert de verdeling ingevolge het testament steeds in dezelfde staat en ongewijzigd tot op heden zijn blijven bestaan;

dat hij tevens beweert een recht van uitzicht op minder dan de wettelijke afstand te hebben verworven door bestemming van de huisvader en dit nl. aan de westzijde van zijn huis, waar hij ten behoeve van een slaapkamer op de eerste verdieping een venster heeft, uitgevend op verweerders eigendom en waarlangs onafgebroken licht en zicht wordt genomen;

Overwegende dat de verweerder de gegrondheid van de eis ontkent;

Overwegende dat ingevolge het art. 678 B.W. men op het besloten of niet besloten erf van zijn nabuur geen rechte uitzichten of uitzichtgevende vensters mag hebben indien er geen afstand van 19 decimeters is tussen de muur waar men ze maakt en genoemd erf;

dat de rechtspraak evenwel aanneemt dat het recht om dergelijke uitzichten op minder dan 19 decimeters afstand te hebben een zichtbare en voortdurende erfdienstbaarheid is die door het 30-jarig bezit of door bestemming van de huisvader kan verkregen worden (Cass. 17-12-1908, Pas., 1909, I, 52);

Overwegende dat blijkens de dagvaarding de eiser alleen het ontstaan van de erfdienstbaarheid door bestemming van de huisvader inroept, hoewel hij tevens beweert dat zij reeds sedert het overlijden van Daems Martinus en dus alleszins sedert veel meer dan 30 jaar heeft bestaan;

Overwegende dat indien het waar is dat bij het verkrijgen van een dergelijke erfdienstbaarheid door 30-jarige verjaring de naburige eigenaar niet het recht verliest om op zijn eigendom gebouwen op te richten, dit recht evenwel noodzakelijkerwijze zekere beperkingen ondergaat wanneer de erfdienstbaarheid door bestemming van de huisvader is ontstaan;

dat inderdaad in dit geval het bestaan op het ogenblik van de splitsing der eigendommen van een uiterlijk zichtbaar venster, waardoor licht en lucht aan een slaapkamer wordt verschaft en waardoor uitzicht ver-

kregen wordt op het naburig erf, een werkelijke erf-dienstbaarheid heeft doen tot stand komen om licht, lucht en uitzicht te nemen op het andere goed dat vóór de splitsing aan dezelfde eigenaar toebehoorde;

dat ingevolge de bestemming van de huisvader de eigenaar van het dienstbaar erf en zijn rechtsopvolgers bijgevolg slechts mogen bouwen op een afstand van 1m90 van de muur waarin het venster is aangebracht;

Overwegende dat in het onderhavige geval de verweerder opwerpt dat de eiser niet bewijst dat de erf-dienstbaarheid van uitzicht gevestigd is door een eigenaar die de twee erven in zijn bezit heeft gehad en dat het de gemeenschappelijke rechtsvoorganger Daems Martinus is die de plaatsen in de toestand heeft gebracht zoals ze nu zijn;

Overwegende dat de eiser in de onmogelijkheid verkeert getuigen te doen horen betreffende feiten die zich omstreeks het jaar 1838 hebben voorgedaan;

dat evenwel het bewijs van de omstandigheden, waaruit de bestemming van de huisvader wordt afgeleid, door alle rechtsmiddelen en ook door vermoedens mag geleverd worden;

Overwegende dat in dit verband van belang is: 1) dat Daems Martinus aan ieder van zijn twee dochters een huis heeft vermaakt waarvan het ene genoemd wordt «het groothuis» of «de Kyzer» en het andere «het kleinhuis» of «de Lelie»;

2) dat in het testament, waarvan een integrale fotografische expeditie wordt overgelegd, de erflater heeft bepaald, dat de twee naast elkaar gelegen huizen op de markt te Tessenderlo te allen tijde zullen gebezigd worden «op den voet als dezelve — altoos — zijn gebezigd geweest door mij en door wijlen mijne zuster en zwager»;

3) dat volgens de verklaring van de partijen en te oordelen naar de fotografische reproducties van de muur met het betwiste venster, de achtergevel van het huis van de eiser een oude muur is, die blijkbaar in de loop der jaren geen enkele wijziging heeft ondergaan, alsook dat het venster dezelfde afmetingen en dezelfde vorm heeft als de andere vensters van de verdieping;

Overwegende dat het daarenboven ondenkbaar is dat vroeger de kamer, die langs het betwiste venster verlicht wordt en ook langs daar kan verlucht worden, niet van een venster zou voorzien zijn geweest;

Overwegende dat er bijgevolg voldoende, ernstige en eensluidende vermoedens aanwezig zijn om aan te nemen dat het venster altijd heeft bestaan en dat Daems Martinus de toestand geschapen heeft waaruit de erf-dienstbaarheid voortvloeit;

Overwegende dat in verband met de bewijsvoering ten overvloede kan worden opgemerkt dat hetgeen de verweerder van de eiser verlangt erop neerkomt dat deze het bewijs zou leveren van een negatief feit, nl. dat het venster niet na het overlijden van de bovengenoemde Daems Martinus is gemaakt geworden;

dat een dergelijk bewijs echter praktisch niet kan geleverd worden en derhalve ook niet aan de eiser kan worden opgelegd;

dat veeleer de verweerder zelf zou dienen te bewijzen dat het venster, dat het voorwerp van de betwisting uitmaakt, slechts na de splitsing van de eigendommen is aangebracht geworden, maar dat hij niet eens hiervan gewag maakt;

dat hij zelfs niet beweert dat het venster of de erven sedert 1838 zijn herbouwd geworden;

Overwegende dat bijgevolg de eis in zijn geheel als gegrond voorkomt;

dat het overbodig is een deskundige aan te stellen, zoals in ondergeschikte orde door de eiser werd ge-

vraagd, om ter plaatse te doen vaststellen dat de muur van het betwiste venster zich nog in hun oorspronkelijke staat bevinden;

NOOT. — Het vonnis, in hoger beroep, van de Rechtbank van eerste aanleg te Hasselt van 17 januari 1966 werd in ons vorig nummer opgenomen.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

4e Kanton. — 13 oktober 1965.

Rechter: F. Struyf.

Advocaten: Mrs. A. Van der Donckt, F. Buyckx,
R. Van de Vorst en E. Verryken.

Aansprakelijkheid. — Persoonlijke verantwoordelijkheid van het orgaan van de Staat. — Vrijwaring van de Staat?

Het orgaan van de Staat is krachtens art. 1382-1383 Burg. Wetb. aansprakelijk tegenover de benadeelden.

Het feit van in bevolen dienst gehandeld te hebben betekent niet dat het orgaan de Staat in vrijwaring kan roepen.

De vordering in vrijwaring is slechts gegrond, voor zover zij wettelijk of contractueel is voorzien.

Verloft t./ Belgische staat, N.V. Vereniging der Verzekeraars.

Gezien de dagvaardingen van gerechtsdeurwaarders L. Mertens te Antwerpen d.d. 19 mei 1965, geboekt en R. De Wolf te Brussel, d.d. 8 juli 1965, geboekt;

Gelet op de artikelen 2, 3, 4, 30, 34, 37 en 41 der wet van 15 juni 1935;

Gelet op de middelen en besluiten van partijen;

Aangezien de vordering ingeleid bij exploit van gerechtsdeurwaarder L. Mertens te Antwerpen dd. 19 mei 1965 en de vordering ingesteld bij exploit van gerechtsdeurwaarder R. De Wolf te Brussel dd. 8 juli 1965 uitermate met elkander verbonden zijn en een goede rechtsbedeling vergt dat zij zouden samengebracht worden om door één en hetzelfde vonnis beslecht te worden;

Hoofdvordering:

Aangezien de ontvankelijkheid van hoofdaanlegger in zijn vordering door hoofdverweerder niet betwist wordt;

Aangezien over de grond door de inhoud van de in afschrift overgelegde strafbundel genoegzaam is komen vast te staan dat in de gestelde omstandigheden van tijd en plaats hoofdverweerder het voorschrift van art. 16 van het algemeen verkeersreglement overtredend de litigieuze aanrijding heeft veroorzaakt;

Aangezien overigens hoofdverweerder in zijn besluiten van 5 oktober 1965 zich vergenoegt in het algemeen te verklaren dat de schade geleden door hoofdaanlegger dient vergoed te worden, doch dat hij aanspraak heeft op vrijwaring door incidentele verweerders;

Aangezien daaruit kan afgeleid worden dat hij noch zijn fout voormeld noch het bedrag der gevorderde schadevergoeding betwist;

Aangezien derhalve de hoofdvordering gegrond is;

Incidentele vordering:

1° tegen eerste incidentele verweerder:

Aangezien incidentele aanlegger zijn vordering tegen eerste incidentele verweerder steunt op het feit dat hij op het ogenblik der feiten zijn legerdienst vervulde en een gekregen opdracht uitvoerde;

Aangezien incidentele aanlegger niet aantoonde althans niet bewijst dat het bloot feit dat hij het litigieuze ongeval veroorzaakt heeft in de loop en ter zake van zijn legerdienst of van een hem bevolen opdracht, hem aanspraak geeft op verhaal tegen eerste incidentele verweerder;

Aangezien immers incidentele aanlegger, zelfs indien moest aangenomen worden dat hij op het ogenblik van de aanrijding als orgaan van eerste incidentele verweerder handelde, wat door deze betwist wordt, persoonlijk met deze laatste voor de aangerichte schade mede aansprakelijk zou blijven (De Page, II, 1066);

Aangezien bij gemis aan bewijs van wettelijke of kontraktuele verplichting van incidentele verweerder om incidentele aanlegger tegen de gevolgen van de door hem in de loop en ter zake van zijn legerdienst begane fouten, de incidentele vordering tegen deze incidentele verweerder ongegrond moet heten;

2° tegen tweede incidentele verweerder :

Aangezien de incidentele vordering tegen tweede incidentele verweerder steunt op een verzekeringsovereenkomst nr. 32.298 waarvan de draagwijdte, toepasselijkheid en uitwerkende kracht betwist zijn en welke niet wordt overgelegd;

Aangezien daaruit volgt dat, alvorens verder recht te spreken over dit gedeelte van de incidentele vordering, hierna vermelde maatregel nodig voorkomt;

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter voornoemd, rechtdoende op tegenpraak;

Voegen beide zaken ingeschreven in de algemene rol onder nr. 6107 en 6513 samen, en er recht over doende in één enkel vonnis;

Rechtsprekende over de hoofdvordering;

Verklaren hoofdaanlegger ontvankelijk in zijn vordering;

Verklaren de vordering ongegrond;

Veroordelen hoofdverweerder om aan hoofdaanlegger te betalen de som van 9.730 fr. te vermeerderen met de vergoedende intresten van 16 september 1964 af, dag der aanrijding, tot 19 mei 1965, datum der dagvaarding, doch beperkt tot een hoofdbedrag van hoogstens 10.000 fr.;

Veroordelen hoofdverweerder eveneens tot de gerechtelijke intresten en de kosten van de hoofdvordering, deze laatsten tot heden begroot op 585 fr., pleidooirecht inbegrepen;

Rechtdoende over de incidentele vordering;

Verklaren incidentele aanlegger ontvankelijk in zijn incidentele vordering;

Verklaren de incidentele vordering tegen eerste incidentele verweerder ongegrond;

NOOT: Elke burger die door zijn fout een ongeval veroorzaakt waardoor derden schade lijden, is verplicht deze schade te herstellen. Het feit van militair te zijn wijzigt deze verplichting niet. De militair die tijdens een ongeval schade veroorzaakt aan derden, moet dan ook de schade herstellen. Wanneer echter de schade in bevolen dienst werd veroorzaakt, dekt de Staat de verantwoordelijkheid van de militair ten opzichte van de derden. Ten opzichte van derden heeft deze « dekking » echter het karakter van een medeverantwoordelijkheid. Tussen medeverantwoordelijken kan er echter slechts sprake zijn van overdracht van aansprakelijkheid voor zover dit door een wet of door een overeenkomst is voorzien.

R. C.

COMMISSIE VAN BEROEP INZAKE DE VERPLICHTE ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING

2e Nederlandstalige Kamer. — 11 januari 1966.

Voorzitter : M. Vervloet.

Secretaris-verslaggever : M. Girardin.

Sociale verzekeringen. — Verplichte verzekering tegen ziekte en invaliditeit. — Uitkeringen tijdens zwangerschapsperiode. — Art. 56 der wet van 9 augustus 1963. — Werkloze vrouw. — Onderbreking van de gecontroleerde werkloosheid op een tijdstip minder dan 6 weken voor de bevalling. — Uitkeringen na de bevalling. — Slechts gedurende zes weken.

Indien een werknemster haar beroepsarbeid pas werkelijk heeft onderbroken minder dan zes weken vóór haar bevalling, wordt aangenomen dat zij na zes weken die op de bevalling volgen de vereiste graad van arbeidsongeschiktheid bereikt over een tijdspanne welke overeenstemt met de periode tijdens welke zij verder heeft gearbeid vanaf de zesde week vóór haar bevalling. Dat geldt niet voor een werkloze vrouw. Met betrekking tot de periode na de bevalling heeft de werkloze vrouw slechts recht op uitkeringen gedurende een periode van zes weken, onverschillig tot op welke datum zij de werklozencontrole gevolgd heeft vóór haar bevalling.

Landsbond der Christelijke Mutualiteiten t./ Abts.

Overwegende dat tegen de beslissing genomen door de Klachtencommissie van Boom op 28 september 1965, welke aan de partijen betekend werd op 4 oktober 1965, hoger beroep werd ingesteld door de Landsbond der Christelijke Mutualiteiten, oorspronkelijk verweerder, op 12 oktober 1965;

Overwegende dat het hoger beroep van oorspronkelijk verweerder voldoet aan de voorwaarden van ontvankelijkheid gesteld bij artikel 284 van het koninklijk besluit van 4 november 1963;

Overwegende dat oorspronkelijke eiseres op 3 maart 1965 bij de Klachtencommissie een geschil aanhangig maakte, gerezen ingevolge de beslissing, genomen door de verzekeringsinstelling in toepassing van artikel 56, par. 1, 5de alinea der wet van 9 augustus 1963, houdende weigering van de ongeschiktheidsuitkeringen met ingang van de zevende week na de bevalling;

Overwegende dat de bestreden beslissing aan oorspronkelijk eiseres mondeling werd medegedeeld op een niet met zekerheid vast te stellen datum;

Overwegende dat de Klachtencommissie van oordeel was dat het inleidend beroepsschrift voldeed aan de voorwaarden van ontvankelijkheid, gesteld bij artikelen 271 en 272 van het koninklijk besluit van 4 november 1963;

Overwegende dat oorspronkelijk eiseres in het inleidend beroepsschrift verklaart dat zij ter gelegenheid van haar zwangerschap en bevalling slechts de uitkering genoten heeft gedurende tien weken en dat zij gerechtigd is op twaalf weken;

Overwegende dat oorspronkelijk verweerder mededeelt :

— dat oorspronkelijk eiseres tot en met 20 december 1964 de werklozencontrole volgde;

— dat zij de uitkeringen genoot in het voorbevallings-tijdvak vanaf 21 december 1964 tot en met 13 januari 1965, datum der bevalling;

— dat zij vervolgens nog gedurende zes weken na de bevalling de uitkeringen genoot;

— dat oorspronkelijke eiseres aanspraak maakt op de uitkeringen gedurende een ononderbroken periode van twaalf weken, te rekenen vanaf 21 december 1964 doch dat zij daarop geen aanspraak kan maken, daar zij de arbeid niet onderbroken heeft maar integendeel gecontroleerde werkloze was;

Overwegende dat de Klachtencommissie de zaak onderzocht op haar zitting van 28 september 1965 en overwoog:

— dat in art. 56 van dezelfde wet is bepaald dat de werknemers bedoeld in art. 21, 4°, arbeidsongeschikt worden erkend over het tijdvak van zes weken vóór en zes weken na hun bevalling, dat, indien de werknemer haar beroepsarbeid pas werkelijk heeft onderbroken minder dan zes weken vóór haar bevalling, wordt aangenomen dat zij na de zes weken welke op de bevalling volgen de vereiste graad van arbeidsongeschiktheid bereikt over een tijdspanne, die overeenstemt met de periode welke zij verder heeft gearbeid vanaf de zesde week vóór haar bevalling;

— dat bij de toepassing van de vorenvermelde bepalingen van art. 56, het onderbreken van een periode van gecontroleerde werkloosheid dient gelijkgesteld met het onderbreken van een periode van beroepsarbeid;

— dat eiseres voldaan heeft aan de vorenvermelde bepalingen van art. 56 en derhalve vanaf 21 december 1964 dient aangezien als arbeidsongeschikt over een periode van twaalf weken;

Overwegende dat de Klachtencommissie om deze redenen het inleidend beroepschrift ontvankelijk en gegrond verklaarde en besliste dat oorspronkelijk eiseres vanaf 21 december 1964 gerechtigd is op de uitkeringen gedurende een periode van twaalf weken;

Overwegende dat oorspronkelijk verweerder in het hoger beroep aanvoert:

— dat appellant niet akkoord gaat met de beslissing van de Klachtencommissie daar deze de bepalingen van art. 56, § 1, 5de alinea, 2de deel van de wet van 9 augustus 1963 schendt;

— dat art. 56, § 1, 5de alinea van bedoelde wet voorziet dat de werknemers of gecontroleerde werklozen worden geacht de graad van arbeidsongeschiktheid als bedoeld bij de 1e alinea na dit art. te bezitten gedurende de periode van 6 weken vóór en 6 weken na de bevalling;

— dat het 2e deel van dit 5e alinea het speciale geval viseert van de werknemers die effectief aan het werk zijn, en die hun beroepsarbeid stopzetten minder dan 6 weken vóór de bevalling;

— dat voor die werknemers de dagen dat zij verder hebben gearbeid vóór de bevalling mogen gelijkgesteld worden met ongeschiktheidsdagen na de 6 weken na de bevalling;

— dat geïntimeerde echter gecontroleerd werkloze was vóór 21 december 1964, zijnde de dag waarop zij met rust ging vóór de bevalling;

— dat zij dus niet gearbeid heeft tijdens de periode vóór 21 december 1964, en binnen de 6 weken vóór de bevalling;

— dat zij dus haar beroepsarbeid niet kon onderbreken minder dan 6 weken vóór de bevalling;

Overwegende dat oorspronkelijk verweerder om deze redenen de Commissie van Beroep verzoekt de beslissing der Klachtencommissie te vernietigen en te beslissen dat oorspronkelijk eiseres slechts gerechtigd is op de uitkeringen tot en met de zesde week na de datum der bevalling;

Overwegende dat het geschil tot voorwerp heeft het recht op de uitkeringen na de zesde week na de

bevalling en zulks gedurende een periode die overeenstemt met deze gedurende dewelke oorspronkelijke eiseres tijdens het vóórbevallingstijdvak de werklozencontrole volgde;

Overwegende dat oorspronkelijk eiseres haar vordering blijkt te steunen op de bepalingen van artikel 56, par. 1, 5de alinea der wet van 9 augustus 1963;

Overwegende dat artikel 56, par. 1, 5de alinea der wet van 9 augustus 1963 bepaalt:

«Net zo is het met de in artikel 21, 4°, bedoelde werknemers over het tijdvak van zes weken vóór en zes weken na hun bevalling: indien de werknemer haar beroepsarbeid pas werkelijk heeft onderbroken minder dan 6 weken vóór haar bevalling, wordt aangenomen dat zij na zes weken welke op de bevalling volgen de vereiste graad van arbeidsongeschiktheid bereikt over een tijdspanne die, overeenstemt met de periode tijdens welke zij verder heeft gearbeid vanaf de zesde week vóór haar bevalling.»

Overwegende dat de Klachtencommissie van oordeel was dat voormelde tekst eveneens toepasselijk is op de vrouw die de werklozencontrole blijft volgen gedurende de zes weken vóór de bevalling;

Overwegende dat bij onderzoek van het hierboven aangehaalde artikel dient aangestipt dat artikel 21, 4° gewag maakt van «werknemers die de arbeid of een tijdvak van gecontroleerde werkloosheid onderbroken...», terwijl hoger aangehaald lid, tweede deel, spreekt van «...beroepsarbeid pas werkelijk heeft onderbroken...» en «...periode tijdens welke zij verder heeft gearbeid...»;

Overwegende dat derhalve dient onderzocht of het feit dat bedoeld tweede deel niet meer spreekt van «een tijdvak van gecontroleerde werkloosheid onderbroken» of van «periode gedurende dewelke ze gecontroleerde werkloze was», erop wijst dat bedoeld tweede deel niet van toepassing is op de werkloze vrouw, maar enkel op de arbeidende vrouw;

Overwegende dat de voorbereidende werken van de wet van 9 augustus 1963 geen enkele toelichting geven op dit punt; dat het tweede deel van hogeraangehaald vijfde lid door de Commissie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers eenparig aan de tekst toegevoegd werd; dat het verslag van deze Commissie echter geen nadere uitleg omtrent die toevoeging bevat (blz. 157 van stuk nr. 527 (1962-1963) nr. 16);

Overwegende dat in bepaalde gevallen de dagen gecontroleerde werkloosheid met arbeidsdagen worden gelijkgesteld; zo bijvoorbeeld voor de proeftijd in artikel 204, 3° van het koninklijk besluit van 4 november 1963;

Overwegende dat uit het geheel der wettelijke teksten op het stuk van verplichte verzekering tegen ziekten en invaliditeit kan worden afgeleid dat de dagen werkloosheid slechts met de arbeidsdagen mogen gelijkgesteld worden in de gevallen waarin zulks uitdrukkelijk door een tekst voorzien is;

Overwegende dat in het eerste gedeelte van de 5de alinea van par. 1 van artikel 56 der wet van 9 augustus 1963 wordt verwezen naar artikel 21, 4° van dezelfde wet, waar wel degelijk het onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de werknemers die de «arbeid» en anderzijds de werknemers die een «tijdvak van gecontroleerde werkloosheid» onderbreken;

Overwegende dat in het tweede gedeelte van voormelde alinea een afwijking wordt ingevoerd van de algemene regel vastgelegd in het eerste gedeelte van deze alinea;

Overwegende dat deze afwijking van een algemene regel dan ook beperkend dient te worden geïnterpre-

teerd; dat het trouwens ook op een beperkende wijze geformuleerd werd;

Overwegende dat het derhalve niet opgaat aan dit tweede deel een draagwijdte of een toepassingsfeer te geven die vooreerst niet blijkt uit de tekst zelf en evenmin uit de plaats die deze tekst in het geheel van het artikel inneemt;

Overwegende dat de werkloze vrouw dit artikel derhalve in haar voordeel niet kan inroepen; dat zij derhalve slechts gerechtigd is op de ongeschiktheidsuitkeringen gedurende een periode van zes weken, volgend op de bevalling, onverschillig tot op welke datum zij de werklozencontrole gevolgd heeft vóór haar bevalling;

Overwegende dat orspronkelijk verweerder derhalve de wettelijke bepalingen op een juiste wijze heeft toegepast;

Gelet op artikel 51 der wet van 14 februari 1961, artikel 100 der wet van 9 augustus 1963 en de artikelen 257 tot 306 van het koninklijk besluit van 4 november 1963;

Om deze redenen:

Beslist:

dat het hoger beroep ontvankelijk en gegrond is; dat de beslissing der Klachtencommissie wordt vernietigd en dat oorspronkelijk eiseres niet meer gerechtigd is op de ongeschiktheidsuitkeringen na het verstrijken van een periode van zes weken, te rekenen vanaf de bevalling.

Tegen deze beslissing kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State binnen zestig dagen na uitgifte der beslissing.

EUROPEES RECHT

Harmonisatie van de douanewetgeving

Kan de Commissie mededelen of zij een harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der zes lid-staten van de Gemeenschap op douanegebied niet urgent acht, welke moeilijkheden zich hierbij eventueel voordoen en hoe zij deze denkt op te lossen?

*Antwoord op schriftelijke vraag nr. 72
van de Heer Edoardo Martino.*

Reeds in 1962 heeft de Commissie in haar Memorandum over het werkprogramma van de Gemeenschap voor de tweede etappe erop gewezen dat voor de voltooiing en versterking van de douane-unie gemeenschappelijke bepalingen inzake douanewetgeving moesten worden opgesteld en toegepast ter aanvulling van de aan de gang zijnde eenmaking van de tarieven.

In een mededeling aan de Raad van 31 juli 1963 over het werkprogramma van de Gemeenschap met betrekking tot de douane-unie heeft de Commissie nogmaals de aandacht gevestigd op de noodzaak van een voortdurende actie op dit gebied en erop gewezen dat indien de desbetreffende werkzaamheden niet tijdig werden beëindigd de Gemeenschap aan het einde van de overgangperiode niet zou beschikken over de nodige middelen op douanegebied om een uniforme toepassing van het gemeenschappelijk douanetarief te verzekeren en een economische handelspolitiek ten opzichte van derde landen te kunnen voeren.

Tenslotte heeft de Commissie in november 1964 aan de Raad een ontwerp beschikking voorgelegd betreffende de harmonisatie van de douane-wetgevingen, waarin is bepaald dat de lid-staten aan de Commissie de nodige

medewerking zullen verlenen voor een versnelde voortzetting van de werkzaamheden teneinde uiterlijk bij de voltooiing van de douane-unie op industrieel en landbouwgebied gemeenschappelijke of geharmoniseerde douanevoorschriften op basis van het op 31 juli 1963 door de Commissie voorgestelde werkprogramma te kunnen invoeren.

Uit deze initiatieven van de Commissie blijkt hoezeer zij zich bewust is van de noodzaak van een harmonisatie, en in sommige gevallen zelfs van de unificatie, van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de zes lid-staten van de Gemeenschap op douanegebied. De nadruk waarmee de Commissie op de noodzaak heeft gewezen doet reeds vermoeden dat bij het nastreven van dit doel enige moeilijkheden zijn gerezen.

Deze moeilijkheden houden met name verband met het feit dat de douane-wetgeving, welke in de loop der jaren tot stand is gekomen in samenhang met de bepalingen van het burgerlijk recht, het handelsrecht, het administratief recht en het strafrecht van elke lid-staat, opgesloten is in een nationaal rechtsstelsel waaruit deze wetgeving soms moeilijk kan worden losgemaakt zonder min of meer ernstige consequenties op de andere gebieden waarmee zij samenhangt.

Voorts wordt erop gewezen dat de douanewetgeving van de moderne landen — met behoud van de technische aspecten ervan — mettertijd een belangrijk instrument van de economische en handelspolitiek ten opzichte van de overige landen is geworden. Bij de uitwerking van gemeenschappelijke of geharmoniseerde voorschriften op douanegebied kan men dus in vele gevallen de economische achtergrond ervan niet buiten beschouwing laten.

Een andere bron van moeilijkheden ligt in de omstandigheid dat sommige lid-staten sedert 1958 op unilaterale wijze aanzienlijke wijzigingen hebben aangebracht hetzij in het geheel, hetzij in grote gedeelten van hun douanewetgeving teneinde deze volgens hun eigen opvattingen aan te passen aan de nieuwe situatie die door de geleidelijke verwezenlijking van de Economische Gemeenschap is ontstaan.

Tengevolge van deze gang van zaken bevindt de Commissie zich in een moeilijke positie.

Zij is zich bewust van haar taak als hoedster van het Verdrag, welke zij met name vervult bij het vaststellen van de onverenigbaarheid van een maatregel van een lid-staat met de bepalingen van het Verdrag. Zij kan de lid-staten ook aanbevelingen doen toekomen — die echter niet verbindend zijn — of aan de Raad ontwerpen of voorstellen voorleggen, die naargelang het geval met algemene stemmen of met gekwalificeerde meerderheid van stemmen door de lid-staten moeten worden goedgekeurd. Daarom tracht zij door voorafgaand overleg met de deskundigen van de lid-staten — dat meestal zeer langdurig is — oplossingen uit te werken die in zeer ruime mate aanvaardbaar zijn. Met deze methode kon zij reeds verschillende opmerkelijke resultaten behalen. Het ligt in haar bedoeling onverminderd te blijven streven naar een spoedige harmonisatie van de douanewetgeving der lid-staten.

Vennootschap naar Europees of naar nationaal recht

1. Kan de EEG-Commissie een bevestiging geven van mededelingen in de pers, volgens welke zij voornemens is aan de Raad in de vorm van een memorandum de argumenten voor te leggen, die voor of tegen het scheppen van een Europees recht of een naar inhoud uniform nationaal recht inzake een vennootschap met Europees karakter pleiten, zonder echter zelf hieromtrent een standpunt in te nemen?

2. Zo ja, beseft de EEG-Commissie dan dat zij reeds op de vraag nr. 15 d.d. 16 april 1965 van de heer Nederhorst, of zij ook niet van mening is dat het scheppen van nationaal recht een aanzienlijke stap achteruit en een gevaarlijk precedent zou betekenen, geen duidelijk antwoord heeft gegeven, aangezien zij de verschillende aspecten van deze kwestie nog niet voldoende had bestudeerd?

3. Is de EEG-Commissie thans in staat — zoals zij in haar antwoord van 8 juli 1965 naar aanleiding van de vraag van de heer Nederhorst heeft aangekondigd — «de Raad in kennis te stellen van haar standpunt ten aanzien van de totstandkoming van een vennootschap met Europees karakter», en niet slechts een samenvatting te geven van de verschillende argumenten?

4. Vreest ook de EEG-Commissie niet dat haar recht om voorstellen in te dienen illusoir zal worden indien zij zich in een moeilijk geval — bij voorbeeld reeds wanneer in de Raad verschil van mening bestaat — eigener beweging tevreden stelt met een memorandum dat slechts een opsomming van de diverse argumenten bevat?

5. Meent de EEG-Commissie dat zij haar politieke taak naar behoren vervult en zich duidelijk genoeg van een secretariaat zonder meer onderscheidt, indien zij ervan afziet een eigen standpunt in de vorm van een concreet voorstel naar voren te brengen?

Antwoord op de schriftelijke vraag nr. 27 van Mevrouw Strobel.

De Commissie heeft op 22 april 1966 aan de Raad een memorandum doen toekomen over de invoering van een Europese handelsvennootschap. Dit memorandum bevat niet alleen een overzicht van de verschillende juridische mogelijkheden om dit doel te bereiken, en van de daaraan verbonden voor- en nadelen in verband met de op te lossen economische vraagstukken; de Commissie spreekt zich uit voor de invoering van een Europese handelsvennootschapsvorm, naast de reeds in de zes landen bestaande vennootschapsvormen.

Voor de invoering van een dergelijke vennootschapsvorm is echter vereist dat een samenhangende oplossing wordt gevonden voor de vele vraagstukken die zich zowel op het gebied van het vennootschapsrecht als op dat van het belastings-, financieel en sociaal recht stellen. Om deze reden geeft de Commissie in het memorandum als haar mening te kennen dat de definitieve keuze van bedoelde vennootschapsvorm eerst kan worden bepaald nadat aan de hand van diepgaande onderzoeken zal zijn nagegaan met welke rechtsvorm de economische vraagstukken het best kunnen worden opgelost. Het betreft in dit opzicht in hoofdzaak de volledige vrijheid van vestiging voor de vennootschappen in de Gemeenschappelijke Markt, het samenvoegen van produktiefactoren uit verschillende lid-staten, de fusies van vennootschappen uit verschillende lid-staten en de gelijke toegang tot de kapitaalmarkt in alle lid-staten.

Wegens het ingewikkeld karakter en de omvang van het vraagstuk dat niet alleen het vennootschapsrecht betreft doch ook een onderzoek van de financieel-, belasting- en sociaalrechtelijke aspecten van de toekomstige vennootschappen vergt, heeft de Commissie vooraanstaande personen uit de zes lid-staten als onafhankelijke deskundigen om advies verzocht. Zoals zij de Raad trouwens heeft medegedeeld, acht zij het wenselijk een werkgroep van deskundigen van de regeringen en de Commissie opdracht te geven de rechtsvorm van een Europese handelsvennootschap nader te preciseren.

Waarschijnlijk zal voor de invoering van de nieuwe Europese vennootschapsvorm een overeenkomst tussen de lid-staten moeten worden gesloten. Dit verklaart de tot nog toe door de Commissie gevolgde werkwijze. Definitieve voorstellen voor de oplossing van de door haar onderzochte vraagstukken zal de Commissie eerst in het eindstadium van haar werkzaamheden kunnen doen.

TIJDSCHRIFTEN

Verzameling der Arresten en Adviezen van de Raad van State, jg. 1966 - april-augustus :

Wetgeving.

Jura Falconis, jg. 1967, nr. 1 :

Meeusen G., Macht van de in gemeenschap gehuwde vrouw over haar persoonlijke onroerende goederen. — Swennen R., Vruchtafdrijving. — Schotmans L., De status Quaestionis inzake wetgeving van de jeugdbescherming. — Ballon L. en Van den Eynden S., Het tergend en roekeloos geding.

De Intercommunale, jg. 1966, nr. 2 :

Delafortrie L., Aardgas in aantocht. — Janssens L., De problemen van het aardgasvervoer. — Thijs A., Kostprijs en verkoopprijs van electriciteit.

Rechtspraak der Haven van Antwerpen, jg. 1966, nrs. 9 en 10 :

Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad, jg. 1966 - nr. 44 :

Meijer Drees F. J., De beteugeling van de geluidshinder. — Funke A. P., Beschouwingen over de inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed en huwelijksontbindingen na vijf jaar scheiding van tafel en bed voorgestelde regeling van rechtsmacht II (slot). — Sauveplanne J. G., Erkenning van Echtscheidingen bij Dubbele Nationaliteit. — Jansma K., De Conferentie der International Law Association te Helsinki. — Psychiatrisch Juridisch Gezelschap, 5 november 1966. — Hardenberg L., Nederlandse vereniging voor zeerecht. — Van der Zanden J. W., Datering van verdragen. — Van der Veen Th. L., Afschaffing van zegelkosten en registratiekosten voor dagvaardingen en invoering van een vast recht voor uitroepkosten.

nr. 45/46 :

Berkhout A., De Militaire Rechter. — Het werk aan het nieuwe B.W. — Van der Voort H.G.M., Tegenstrijdige belangen van leden der Staten-Generaal. — Luiking H.F.W., Wijziging Wetboek van Strafvordering. Opsporingsbevoegdheid van de gezagvoerder van een Ned. schip.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie, jg. 1966 - nr. 4930 :

Van Nispen tot Sevenaer C. M. O., Rechtsgrond der successiebelasting (II). — Wiarda J., Het huwelijks-goederenregister, het Allgemeines Landrecht für die Preussischen Staaten van 1794, en de Ontwerp-Invoeringswet Boek 1 Nieuw Burgerlijk Wetboek. — Kolléwijn R. D., Overzicht der Nederlandse Rechtspraak: Internationaal Privaatrecht (VII).

Advocatenblad, jg. 1966, nr. 10 :

Verpaalen O.A.C., Een nieuwe rechterlijke beslissing omtrent de positie van medewerkers, junioren en stagiaires. — Van der Flier M.J., Herinneringen aan de oude tijd. — Van Werkum H.D.n Het winstbegrip II. — Knoppers H., Sneller procederen in hoger beroep van kortgeding zaken.